Aristophanes

KUŞLAR

Çeviren
ELİF KAYALAR

OYUN

yaba

KURBAĞALAR

Aristophanes

yaba

YABA YAYINLARI: 136
Tiyatro Dizisi: 10

ISBN 975–386–112–5

Hakları saklıdır.
Tanıtımlar dışında alıntı yapılamaz, çoğaltılamaz.

• 1. Basım: Haziran 2006
• Editör: A. Doğan
• Kapak düzeni: D. Piranlı
• Teknik uygulama: A. Kadir Turgut
• Montaj: Uğur
• Basım, cilt: Engin Matbaacılık (212- 612 05 53)

YABA YAYINLARI
Dağıtım ve satış:
Yaba Sahaf Galipdede Cad. 67 / 1
34420 Tünel - Beyoğlu / İSTANBUL
Tel/Faks: 212- 293 36 06

İnternetle sipariş: • www.ideefixe.com
• www.kitapyurdu.com • www.weblebi.com

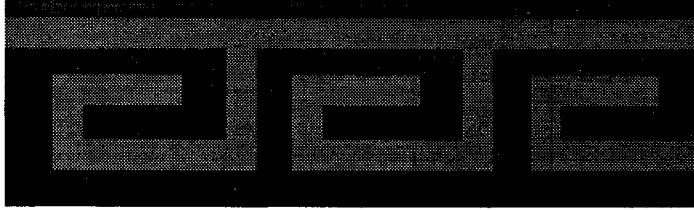
Aristophanes

Kurbağalar

OYUN

İngilizce'den çeviren:
ELİF KAYALAR

yaba

ARİSTOPHANES ve KURBAĞALAR

Aristophanes, milattan önce beşinci yüzyılın ortalarında yaşamış, eserleri günümüze ulaşan ilk Yunan komedya yazarıdır. Doğum yeri ve tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte Atina'da eğitim gördüğü tahmin edilmektedir. Zamanın en büyük festivalleri olan Dionysos ve Lenaia festivalleri için yazdığı komedyalarla ünlendi. Otuzun üstünde oyun yazmıştır ve bunların sadece on bir tanesi günümüze ulaşabilmiştir. Politika, din ve edebiyat konularında mizahi ve fantastik hicivli yaklaşımı, hiç kuşkusuz derin inancının ve samimi vatanseverliğinin sonucudur, buna rağmen Atina yasalarına karşı çıkma suçuyla birçok kez yargılanmıştır. Plutos adlı eserini tamamladıktan kısa bir süre sonra, Milattan önce 388 yılında ölmüştür.

Kurbağalar Euripides'in ölümünden sonraki yıl, Aristophanes'in bu yazara atfettiği Yunan trajedisinin yıkılmasına yas tutulurken yazılmış ve ilk kez M.Ö. 405'te Dionysos Festivali'nde oynanmıştır. Eser, Aristophanes'in parlak tarzının, neşeli mizah ve ana karakteristiği olan hevesli satirik yaklaşımıyla şiir ve esprinin karışmasının çarpıcı bir örneğidir. Hep olduğu gibi burada da; politika, din veya sanat da olsa, tüm yenileşmelere karşı gelenekçiliğin yanında durmaktadır. Bunda ve diğer eserlerinde Euripides'e olan düşmanlığı, Sokrates'e

olan saldırıları gibi, tutuculuğunun bir sonucudur. Oyun, Tanrı Dionysos'un, Atinalı tragedyacılardan umudu kesip, Atinalıların kurtuluşu için ölü Euripides'i geri getirmek amacıyla gittiği Hades yolculuğunu anlatır. Bu arada yer altında bir iç savaş devam etmektedir. Ölüler ülkesine henüz inmiş olan Euripides, Pluton'un yemek sofrasında En iyi Tragedya Yazarı tahtında oturabilmek için büyük Aiskhylos'a meydan okumaktadır. Dionysos'un hakemlik edeceği bir yarışma düzenlenir. Yarışmanın sonunda Dionysos, Euripides'i almak için yola çıkmış olmasına rağmen, Aiskhylos'u seçer. Çünkü kalbinin derinliklerinden gelen gelenekçi ve ahlakçı bir ses Aiskhylos'un bu işi yapabilecek tek tragedyacı olduğunu söylemektedir. Oyunun adı ise Dionysos'un Styks Nehri'ni geçerken karşılaştığı kurbağalar korosundan gelmektedir.

Ayrıca oyun, 1970'lerin ortasında Stephin Sondheim ve Burt Shevelove tarafından Yale Lise'sinde özgün bir adaptasyon olarak müzikal şeklinde sahnelenmiştir. Müzikalde yine, yaşayan oyun yazarlarından umudu kesen Dionysos, Hades'e iner, ancak bu kez George Bernard Shaw'u geri getirmek ister. Burada, William Shakespeare, Shaw ile giriştiği en iyi oyun yazarlığı yarışmasını kazanır ve Dionysos'la birlikte dünyaya dönmeyi hak eder.

KURBAĞALAR

KİŞİLER

Tanrı Dionysos
Ksantias - onun kölesi
Aiskhylos
Euripides
Herakles
Pluton
Charon Aeacus - Pluton'un kapıcısı
Bir ceset
Persophene'nin bir hizmetçisi
Hades'te pansiyoncu bir kadın
Plathane - onun hizmetçisi
Kurbağalar korosu
Aydınlatılmış insanlar korosu - Bir cenaze törenine katılanlar,
İakkhos'a dua eden kadınlar,
Pluton'un hizmetçileri vb.

KSANTİAS

Hani şu seyircileri her zaman güldüren,
Eski şakalardan patlatayım mı, efendim?

DİONYSOS

Ne yaparsan yap, yalnız ben sıkılmaya başladım,
Kavgadan uzak dur, bıktım artık çünkü bundan.

KSANTİAS

Var mı başka bir sıkıntınız?

DİONYSOS

Evet, beni bu omuz ağrısından kurtar.

KSANTİAS

Ne bu, tuhaf bir şaka mı?

DİONYSOS

Tabii ki öyle. Yalnız dikkat et kaykılmayasın. Bir de...

KSANTİAS

Ne?

DİONYSOS

Nedir senin karın ağrın söyle bakalım.

KSANTİAS

Çok fazla sorumluluğum var desem?
Madem kimse beni sıkıntılarımdan kurtarmıyor,
Ben de kendimi kurtarırım.

DİONYSOS

Allah aşkına! Ben kusana kadar hayır.

KSANTİAS

Ne! Tüm bu sıkıntılara dayanacağım,
Her oyunda yazdıkları Ameipsias, Lycis ve Phrynichus şakalarından
Hiçbirini yapmayacağım,
Bir de bunları acı çekenlerin ağızlarına dayayacağım,
Öyle mi?

DİONYSOS

Bunları yap demiyorum sana, hayır!
Anlatmak istediğim, gidince göreceğim o oyunlar ve şakalar yüzünden,
Döndüğümde en az bir yaş daha yaşlanmış olacağım.

KSANTİAS

Of, üç kat şanssız sıkıntılı başım benim,
Henüz bu espriyi yapmamalıydı!

DİONYSOS

Bu şımarık küstahlığın hiç de hoş değil.
Ben, Dionysos, Pipkin'in oğlu,
Kendim ayakta çalışıp, yorulurken,
Bu adamın,

Hiçbir sıkıntı yaşamadan, hiç zahmet çekmeden
Eşekle gitmesine izin mi vereceğim?

KSANTİAS

Ne, ben mi zahmet çekmiyorum?

DIONYSOS

Eşekle giderken nasıl zahmet çekebilirsin ki?

KSANTİAS

Neden çekmeyeyim, bunların hepsini taşıyorum ya.

DİONYSOS

Nasıl?

KSANTİAS

Zar zor.

DİONYSOS

Yükünü senin yerine eşek taşımıyor mu?

KSANTİAS

Benim kendi taşıdıklarımı değil; Zeus adına, eşek taşımıyor hepsini.

DİONYSOS

Sen kendin taşınıyorken, nasıl oluyor da başka yük taşıyorsun?

KSANTİAS

Bilmiyorum, ama bir şekilde taşıyorum.
Omuzlarım ağrıyor.

DİONYSOS

Madem eşeğin sana bir faydası yok,
Kaldır onu, geri götür.

KSANTİAS

Of, hepsine lanet olsun!
Neden gidip denizde savaşmadım ki?
Bunun için vicdan azabı çekiyor olmanız gerekir.

DİONYSOS

İn aşağı, seni gidi aşağılık herif;
Büyük kapıya varana kadar
Yürü yürü öldüm.
Şimdi de oraya ilk ben gireceğim.
Hey! Çocuk! Orası dedim, hey!

HERAKLES

Kapıyı kim çarptı? Dingonun ahırı mı burası? Biri açıklasın, neydi bu?

DİONYSOS

Evlat!

KSANTİAS

Efendim.

DİONYSOS

Farkında mısın?

KSANTİAS

Neyin?

DİONYSOS

Onu ne kadar korkuttuğunun.

KSANTİAS

Evet, gerçekten. Sen aklını kaybetmeyesin diye.

HERAKLES

Oh Demeter, gülmeden duramıyorum.
Dudaklarımı ısırmak da yetmiyor. Ha! Ha! Ha!

DİONYSOS

İyi ki geldin buraya, sana ihtiyacım var.

HERAKLES

Yemin ederim gülmekten alamıyorum kendimi, tutamıyorum,
Sarı ipek üstüne bir aslan postu, bir sopa ve sandalet!
Tüm bunlar ne demek oluyor?
Sen nereye gidiyordun?

DİONYSOS

Yakın zamana kadar dışarıda görevliydim, Cleisthenes'te.

HERAKLES

Dövüştün mü?

DİONYSOS

Bir düzineden fazla düşman gemisini batırdık.

HERAKLES

Siz ikiniz mi?

DİONYSOS

Evet, biz ikimiz.

HERAKLES

Sonra ben uyandım ve işte!

DİONYSOS

Güvertede kendi kendime Andromeda'yı okurken,
Kalbime aniden bir hasret sancısı saplandı,
Ne kadar şiddetliydi anlatamam.

HERAKLES

Ne kadar?

DİONYSOS

Küçük, Molon büyüklüğünde.

HERAKLES

Bir kadın için mi?

DİONYSOS

Hayır.

HERAKLES

Bir çocuk?

DİONYSOS

Hayır, hayır.

HERAKLES

Bir adam?

DİONYSOS

Ah! Ah!

HERAKLES

Cleisthenes için miydi?

DİONYSOS

Dalga geçme benimle, kardeşim,
Hayatımda çok kötü bir dönemdeyim:
Şiddetli bir arzu beni yiyip bitiriyor.

HERAKLES

Tamam, küçük kardeşim. Nasıl?

DİONYSOS

Tarif edemiyorum. Ama sana bilmece gibi anlatacağım.
Hayatında hiç aniden çorba içmeye
Şiddetli bir istek duydun mu?

HERAKLES

Çorba! Zeus aşkına, evet, binlerce kez.

DİONYSOS

Yeterince açık mı, yoksa bir daha anlatayım mı?

HERAKLES

Çorbayı anlatma. O kısmı yeterince açık.

DİONYSOS

İşte tam böyle bir acı
Kayıp Euripides için yüreğimi tüketiyor.

HERAKLES

Ölü bir adam üstelik.

DİONYSOS

Ben onun arkasından gideceğim, kimse beni yolumdan alıkoyamayacak.

HERAKLES

Aşağıya mı demek istiyorsun, Hades'e?

DİONYSOS

Daha da aşağısına, eğer daha aşağısı varsa.

HERAKLES

Ne halt etmeye peki?

DİONYSOS

Gerçek bir şair istiyorum,
"Bazıları şair olmadığı
ve olanlar da kötü olduğu için."

HERAKLES

Ne! İophon yaşamıyor mu?

DİONYSOS

Kalan tek iyi o, eğer iyiyse.
Bundan bile tam emin değilim.

HERAKLES

Eğer gideceksen, Euripides'ten önce Sophokles var.
Neden onu almıyorsun?

DİONYSOS

Sophokles olmadan, Iophon hâlâ Iophon mu
Anlayıncaya kadar almam onu.
Üstelik düzenbaz serseri Euripides,
Kurtulmak için binlerce yol bulacaktır,
Fakat o burada uysaldı, orada da uysaldır.

HERAKLES

Peki Agathon, o nerede?

DİONYSOS

Gitti, bizi terk etti. O tatlı bir şairdi, arkadaşlarının daha çok özlediği.

HERAKLES

Nereye gitti?

DİONYSOS

Ziyafetlerinde kutlulara katılacak.

HERAKLES

Peki ya Ksenocles?

DİONYSOS

O asıldı.

HERAKLES

Pythangelus?

KSANTİAS

Omuzlarım nasıl da yaralanmış, hâlâ tek kelime etmiyorsunuz hakkımda.

HERAKLES

Ama senin çok sayıda küçük şairin yok mu?
Euripides'ten daha ileri,
Gevezelik edebileceğin sayısız tragedyacı?

DİONYSOS

Bunların hepsi modası geçmiş gidiciler, boş konuşanlar,
Yavru kırlangıç koroları, kendi sanatlarını rezil edenler,
Bir nakarat alan bir daha görünmüyor.
İlham perileri bir seferde yapılanı severler, fakat ah dostum,
Korkunç şeyleri dile getiren gerçek yaratıcı dehayı
Nerede bulacağını ara.

HERAKLES

Yaratıcı? Ne demek istiyorsun?

DİONYSOS

Demek istediğim, dik başlı, atılgan bir çıkış yapmaya cesaret edebilecek biri.
Hava, Zeus'un odası veya Time'nin ayağı, ya da şu:
– Aklım değildi küfreden:
Kendi hesabına küçük bir yalana bağlandı dilim.

HERAKLES

Bu tarzı seviyor musun?

DİONYSOS

Sevmek mi? Bayılıyorum.

HERAKLES

Yemin ederim bunlar düpedüz saçmalık, bunu sen de biliyorsun.

DİONYSOS

"Bırak bana akıl vermeyi": Sen git de evine çekidüzen ver.

HERAKLES

Bunlar gerçekten de değersiz şeyler.

DİONYSOS

Bana nasıl gideceğimi öğret!

KSANTİAS

Benim hakkımda hiç konuşulmuyor ama.

DİONYSOS

Bana gerçeği anlat... seni taklit etmek için geldim...

İhtiyacım olduğunda Kerberos'u geri getirmek için aşağıya inmiştin,

O zaman hangi arkadaşlar kabul etti seni,

Hangileri ağırladı?

Bir de limanları anlat bana,

Çeşmeleri, dükkânları, yolları,

Dinlenme yerlerini, güveççileri, büfeleri,

Şehirleri, pansiyonları,

Kırıştırdığın kızları anlat.

KSANTİAS

Benim hakkımda hiç konuşulmuyor ama.

HERAKLES

Sen gerçekten gitmeye niyetli misin?

DİONYSOS

Of, unut gitsin, olmaz mı? Sadece bildiğin bütün yolları anlat.
Hades'e gitmenin en kestirme yolu ne?
Bir kere ne çok sıcak olsun,
Ne de çok soğuk.

HERAKLES

Sana ilk hangisini anlatayım? Hangisi olsun?
İpli ve sehpalı olanı var: havaya fırlar,
Ve kendini asarsın.

DİONYSOS

Yok sağ ol, bu çok boğucu.

HERAKLES

O zaman bir patika var, kısa ve herkesin bildiği bir yarık,
Topuzlu ve çamurlu.

DİONYSOS

Baldıranı mı diyorsun?

HERAKLES

Ta kendisi.

DİONYSOS

Yoo, hayır. Bu çok soğuk bir yol.
Bacakların uyuşmadan zor başladın konuşmaya.

HERAKLES

Peki, hızlı dik bir düşüş ister misin?

DİONYSOS

Tamam, işte bu; yürümeye mecalim yok.

HERAKLES

Aşağıya Cerameicus'a git.

DİONYSOS

Ee, ne yapacağım orada?

HERAKLES

Kulenin en tepesine tırman.

DİONYSOS

Sonra?

HERAKLES

Meşale yarışının başladığını göreceksin.
Bir yığın insan bağırıyor olacak. Bırak gitsinler,
Sen de git.

DİONYSOS

Nereye gideyim?

HERAKLES

Toprağa.

DİONYSOS

Kafam iki parçaya bölünür. Bunu denemeyeceğim.

HERAKLES

Hangisini deneyeceksin?

DİONYSOS

Senin gittiğin yolu.

HERAKLES

Bu zor bir yolculuk,
Önce dipsiz derinlikte kocaman bir göle geleceksin.

DİONYSOS

Peki nasıl geçeceğim?

HERAKLES

Eski bir denizci geçirecek seni karşıya,
Ufak bir kayıkla... yani büyük.
Ücreti iki altın lira.

DİONYSOS

Oo, iki paranın gücüne bak, tüm dünyayı geçiyorsun!
Onlar oraya nasıl geliyor?

HERAKLES

Theseus indiriyor.
Bundan sonra kocaman yılanlarla yabani canavarların
Binlercesini göreceksin.

DİONYSOS

Beni korkutmaya uğraşma, gideceğim oraya.

HERAKLES

Sonra pislikle karışık çamurlu denizler,
Oraya yığılmış tarama gübre,
Birisi burada, dünyada haksızlık mı yaptı,
Ya da aşığının hakkını mı çaldı,

Ya da annesini mi becerdi, saygısızca aşık mı oldu ya da,
Ya da babasına küstahlık mı yaptı, salladı mı bir küfür,
Ya da Morsimus'un sözlerini mi tekrarladı.

DİONYSOS

Cinesias'ın kılıç dansını yapmaya kalkışan
Orada da batırılmalıdır zaten.

HERAKLES

Ve bir flüt sesi yankılanacak etrafında,
Tıpkı bizimki gibi güneşin harika pırıltısını göreceksin,
Menekşe bahçeleri, alkış tutan mutlu kafileler,
Elleriyle zaferi avuçlamış hem kadınlar hem erkekler.

DİONYSOS

Kimler peki onlar?

HERAKLES

Mutlu mistik kafile.

KSANTİAS

Ben de bu mistik gösterinin eşeğiyim.
Ama artık bir saniye bile katlanamam buna.

HERAKLES

Bilmek istediğin her şeyi sana anlatacaklar.
Onları yolun hemen yanında oturuyor bulacaksın.
Pluton'un kapısında seyahatin başlayacak.
Ve kardeşim, buradan sonra sana uğurlar olsun.

DİONYSOS

Sana da dostum.
(Ksantias'a) Hey sen, eşyalarımı kaldır.

KSANTİAS

İndirmeden mi?

DİONYSOS

Çabuk ol ayrıca.

KSANTİAS

Hayır, lütfen, rica ederim hayır; birisini kiralayın.
Yolculuk için, özellikle bu işi yapan kişiler var.

DİONYSOS

Ya bulamazsam böyle birisini?

KSANTİAS

O zaman ben taşırım.

DİONYSOS

İyi. Aha işte, birisini getiriyorlar.
Merhaba! Siz, oradaki, ölü adam,
Pılımızı pırtımızı Hades'e taşımak ister misin?

CESET

Hangilerini?

DİONYSOS

Bunları.

CESET

İki liranı alırım.

DİONYSOS

Hayır, bu çok fazla.

CESET

Doğru yoldan sapıyorsun!

DİONYSOS

Huysuzluk etme, dur. Belki bir anlaşmaya varırız.

CESET

Bana iki lira vereceksen ver, uzatmanın bir anlamı yok.

DİONYSOS

Bir buçuk.

CESET

Tekrar yaşarım daha iyi!

KSANTİAS

Tam bir dolandırıcı.
Asmak lazım bunu! Ben kendim gideceğim.

DİONYSOS

Doğru yoldasın evlat.
Haydi şimdi doğru geçide.

CHARON

Hey, yukarı! Yatır onu yerine.

KSANTİAS

Ne oldu?

DİONYSOS

Hey, göl bu işte, Zeus adına.
Her neyden bahsediyorsa boş ver, gemiye gidelim biz.

KSANTİAS

Poseidon, evet, bu yaşlı adam Charon.

DİONYSOS

Charon! Oh! Hoş geldin, Charon! Hoş geldin, Charon.

CHARON

Tüm acılardan ve hastalıklardan geçerek Rest'e kim gidecek?
Ya Lethe'nin sadeliğine? Eşeklerin kırpılmasına?
Cerberia'ya gidenler? Ya Taenarum? Peki ya Ravens?

DİONYSOS

Ben.

CHARON

Acele et.

DİONYSOS

Ama siz sahiden nereye gidiyorsunuz? Raven'in gerçekliğine mi?

CHARON

Evet, senin iyiliğin için. Hareketlen hadi.

DİONYSOS
(Ksantias'a) Hadi evlat.

CHARON
Bir köle mi?
Kendi hakları için denizde savaşmadığı sürece,
Ben köle taşımam.

KSANTİAS
Ben gidemedim. Gözlerim bozuktu benim.

CHARON
Gölün etrafında bir turu yakala o zaman.

KSANTİAS
Nerede beklemem gerekiyor?

CHARON
Withering taşının yanında.
Rest'e çok yakın.

DİONYSOS
Anladın mı?

KSANTİAS
Oldukça iyi anladım. Of, daha başlar başlamaz nasıl bir uğursuzluk buldu beni!

CHARON
(Dionysos'a) Küreğe otur.
(Bağırarak) Gemiyi bekleyenler kimler? Çabuk olun.
(Dionysos'a) Hey, ne yapıyorsun?

DİONYSOS

Ne mi yapıyorum? Küreğe oturuyorum.
Sen öyle dedin ya.

CHARON

Olduğun yere otur, seni küçük Potgut.

DİONYSOS

Sonra?

CHARON

Şimdi kollarını öne doğru iyice uzat.

DİONYSOS

Sonra?

CHARON

Bırak aptallık etmeyi. Ayağını uzat ve
Asıl şimdi küreklere.

DİONYSOS

Neden, nasıl çekeceğim? Ben ne kürekçiyim, ne de denizci.
Salaminian da değilim. Yapamam.

CHARON

Yapabilirsin. Sadece bir kez daldır küreğini,
En tatlı şarkıları duyacaksın.

DİONYSOS

Nereden?

CHARON

Kurbağa-kuğulardan, en harikası.

DİONYSOS

Hadi o zaman.

CHARON

Haydi çekin! Asılın küreklere!

KURBAĞALAR

Vrakrakrak vrak vrak!
Vrakrakrak vrak vrak!
Biz çocukları gölün ve çeşmenin
Flütler çalındıkça, bırakın uyandırıverelim
Tüm bu koro bağırışlarımızı, temiz sesli senfonimizi.
Yukarıda Marshland'deyken
Kutsal sürahi gününde
Dionysos'a Zeus'un oğlu Nysaean Dionysos'a,
Övgüler düzdüğümüz için
Severdik bu şarkıyı,
Tüm eğlence sarhoşları, hepsi de çakırkeyif ve neşeli,
Ortalıkta döner, yöremize üşüşürlerdi.
Vrakrakrak vrak vrak!

DİONYSOS

Aman Tanrım, aman Tanrım. Şimdi açıklıyorum:
Kıçımda bir çıkıntı var benim.

KURBAĞALAR

Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Ama siz yine de aldırmayın.

KURBAĞALAR

Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Sallandırmalı sizi; sizi de, vraklamanızı da;
Vraklamaktan başka bir şey bilmiyorsunuz.

KURBAĞALAR

Bu doğru, Bay Meşgul Kişi, doğru!
Lir perisi bizi çok sever;
Kavalıyla neşeli şeyler çalan boynuz-ayak Pan de öyle;
Ve Apollon, parlak Harper, koromuzla eğleniyorlar.
Gölde, arasında büyüdüğüm sazlık hatırına
Lirin derin istiridyesinde kuşanmak için.
Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Ellerim su topladı çok
Altım da aynı şekilde terledi
Biliyorum sonra düzelip tekrar gürleyecek
Vrakrakrak vrak vrak
Ah ahenk yarışı, yalvarırım vazgeçin
Daha fazla şarkı söylemeyin.

KURBAĞALAR

Hayır, hayır!
Şarkımız gittikçe güçlenmeli
Eskiden söyleyenler şimdi de söylemeli,
Güneşli ve görkemli günlerde

Sazların ve yükselen bataklık bayraklarının arasından
Şarkı söylerkenki tüm neşemizle
On binlerce nakaratsız şarkıyı silip süpürdük.
Ya da fırtınadan kaçarken, derin diplere indiğimizde,
Köpüklerin patlayarak eşlik etmesiyle
Koro şarkımızı daha gür, daha gür söyledik.

KURBAĞALAR ve DİONYSOS

Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Bu sizden aldığım şarkı.

KURBAĞALAR

Bu çok korkunç bir şey.

DİONYSOS

Eğer patlayana kadar kürek çekersem,
Sanırım daha da berbat olacak.

KURBAĞALAR ve DİONYSOS

Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Gidin öldürün kendinizi. Benim de çok umurumda sanki?

KURBAĞALAR

Aynı şekilde bağırıp ağlayacağız,
Bütün gün bağırıp ağlamaktan,
Boğazlarımızı şarkıyla uzatacağız.

KURBAĞALAR ve DİONYSOS

Vrakrakrak vrak vrak.

DİONYSOS

Bu şekilde asla, ama asla kazanamayacaksınız.

KURBAĞALAR

Asıl sen bizi yenemeyeceksin.

DİONYSOS

Hayır, siz de bana galip gelemeyeceksiniz.
Asla! Asla!
Eğer gerekirse bütün gün şarkımı haykıracağım.
Ta ki sizin vrak'larınıza hükmedene kadar.
Vrakrakrak vrak vrak.
Eminim bitireceğim bu vrakları.

CHARON

Kes! Tamam! Küreğini al ve çık.
Ücretini ödeyip git.

DİONYSOS

İşte, iki altın paran. Ksantias! Ksantias nerede?
Şuradaki Ksantias mı?

KSANTİAS

Hey! Hey!

DİONYSOS

Gel buraya.

KSANTİAS
Sizi gördüğüme sevindim efendim.

DİONYSOS
Ne var orada?

KSANTİAS
Hiçbir şey efendim, sadece pislik ve karanlık.

DİONYSOS
Nasıl, anlat bana, kendi babalarını öldürenleri gördün mü?
Ya bahsettiği yalancı tanıkları?

KSANTİAS
Siz görmediniz mi?

DİONYSOS
Poseidon, evet. Ne bakış ama!
(Seyircileri göstererek) Onları şimdi görüyorum.
Bundan sonraki adım ne?

KSANTİAS
Gitsek iyi olur. Burası Herakles'in bahsettiği
Bataklık canavarlarının oturduğu yer.

DİONYSOS
Of! Bırak o adamı.
Tüm bunlar onun uydurmaları, aklı sıra beni korkutacak.
Kıskanç köpek, benim ne kadar cesur olduğumu biliyor.
Herakles gibi, yaşayan başka bir kabadayı daha yok.
Gezimize layık, kanlı bir maceranın üstesinden gelmek
Yapmayı en çok istediğim şey.

KSANTİAS

Yapacağınızı biliyorum. Merhaba! Bir ses geliyor.

DİONYSOS

Nerede? Ne sesi?

KSANTİAS

Arkamızda, şurada.

DİONYSOS

Arkanı dön.

KSANTİAS

Hayır, önde.

DİONYSOS

Önünü dön o zaman.

KSANTİAS

Hayatımda gördüğüm en azgın canavar.

DİONYSOS

Ah, neye benziyor?

KSANTİAS

Döndükçe her şeye benziyor.
Şimdi bir boğa... şimdi bir katır... ve şimdi
Çok tatlı bir kız.

DİONYSOS

Hani, nerede? Gidip onunla tanışacağım.

KSANTİAS

Kız olmaktan vazgeçti, bir köpeğe dönüştü şimdi.

DİONYSOS

Empusa bu!

KSANTİAS

Hımm, bütün yüzü ateşle parlamış.

DİONYSOS

Bakırdan bir bacağı var mı?

KSANTİAS

Bakır bacak, evet, bir tanesi; diğeri inek gübresinden.

DİONYSOS

Ah, nereye kaçsam?

KSANTİAS

Ya ben?

DİONYSOS

Oh rahip, koru beni, birlikte yeriz yemeğimizi.

KSANTİAS

Kral Herakles, büyük bir tehlikedeyiz.

DİONYSOS

Ah evlat, bana her şeyi de ama bunu deme.

KSANTİAS

Peki o zaman, Dionysos.

DİONYSOS

Ah, bu daha da kötü.

KSANTİAS

(Hortlağa) Tamam, sen git yoluna.
Ah efendim, buraya gelin, buraya.

DİONYSOS

Ah, şimdi ne oldu?

KSANTİAS

Cesur olun; her şey sakin.
Hegeleos gibi,
Şimdi diyebiliriz ki:
"Fırtınadan sonra yepyeni güzel bir hava gelir."
Empusa gitti.

DİONYSOS

Yemin et.

KSANTİAS

Zeus adına, bu o.

DİONYSOS

Yeminini tekrar et.

KSANTİAS

Zeus adına.

DİONYSOS

Tekrar et.

KSANTİAS

Zeus adına. Aman Allahım, kadını görünce nasıl da benzim attı.

Ama şimdi erkek, korkudan sapsarı kesildim.

DİONYSOS

Ah ben; bu şeytanları kafama nereden soktum?

Benim yıkımımdan Tanrı'yı kim suçlayabilir?

Hava mı? Zeus'un odası mı? Yoksa Time'nin Ayağı mı?

(Sahnenin arkasından flüt sesi gelir.)

DİONYSOS

Şişşt!

KSANTİAS

Ne oldu?

DİONYSOS

Duymadın mı?

KSANTİAS

Neyi?

DİONYSOS

Flüt sesini.

KSANTİAS

Evet, bir de meşalelerden gelen bir fısıltı
Ben de duydum; çok gizemli bir fısıltı.

DİONYSOS

O zaman yere çökelim, neler olduğunu görelim.

KORO

(Uzaktan) Ah İakkhos! Ah İakkhos! Ah İakkhos!

KSANTİAS

Buldum efendim; bunlar kutsanmış mistikler,
Bahsetmişti hani, buralarda oturuyorlardı.
Diagoras'ın yaptığı İakkhos'u söylüyorlar.

DİONYSOS

Bence de öyle. İkimiz de sessiz kalsak iyi olur
Sonra tam olarak neler olduğunu öğreniriz.

(İakkhos'un dördüncü çağırılışı)

KORO

Ah İakkhos! Üstün gelen güç, burada haşmetle duran mabet,
Ah İakkhos! Ah İakkhos!
Yeşilliği ayaklarınla ezmek için gel,
Bu gizemli cümbüşte dansetmek için gel,
Devir senin devrinken gel,
Bereketli Cezayir menekşelerinden bir dolu çelenk,
Graceler'in tüm çekiciliğini kucaklayan, saf ve mukaddes,
Neşeli dansımıza karışarak.
Gizemli koromuz ilerledikçe,
Vahşi, açık saçık adımlarla gel.

KSANTİAS

Aziz ve kutsal kraliçe, Demeter'in kızı, ah, nasıl da hoş bir domuz kokusu bu bana gelen.

DİONYSOS

Şişşt! Yoksa işkembeyi kendin almak zorunda kalacaksın.
(İakkhos'a hoşgeldin.)

KORO

Gel, uykulu halinden çık,
Gel titreşen meşale alevi,
Ah İakkhos! Ah İakkhos!
Sabah yıldızı gecenin en parlak halinde
İşte, bak, çayır pırıl pırıl parlıyor,
Yaş, yılları ve üzüntülerini unutturuyor.
Yaşlı dizler mutluluk için şaha kalkıyor.
Işıldayan meşalelerini üzerimize tut,
Tüm masum katarlarını önüne kat,
Önümüzden bize yol göster, ah yol göster;
Gençlik dolu, sevimli koromuzu,
Bataklık çiçekleri düzlüğüne çıkar.

(Kâfirlerin uyarılması)

Tüm şeytani düşünceler ve kâfirlik duruyor: bu yüzden yola çıktı koromuz

Kimler ki Mistikler ne anlatıyor tam bilmiyor, kimlerin kalbi saf ve temiz değil;

Kimler soylu şenliği hiç duymadı veya ilham perilerinin yüksek dansında bulunmadı hiç;

Ya da kimler ki boğa yiyen Cratinus'un sözlerinden kaynağını alan Bacchie ayinlerini hiç paylaşmadı;

Kimler yaptıkları tüm zamansız şakalara rağmen kaba, bayağı maskaralıklardan hoşlanır;

Ya da insanlara karşı sabırlı ve hoşgörülü davranmaz, ya da gruptakilerin sabrını zorlar;

Fakat kendisine adi bir kazanç yaratmak için temel bir arzuyla ateşi savurur;

Ya da şehir fırtınalı derinliğe atıldığında, işinde kendi hediyelerini ve rüşvetlerini toplar;

Kim kalelerini ve donanmalarını düşmana verir;

Ya da alçak bir Thorycion

Ege sahillerinden yasak ambarlara doğru gemiye biner, körfezi geçerek Epidauros'a;

Kürek haydutlarını, yelkenleri, denizciyi, bu lanetli yüzde beş tahsildarını geçirerek;

Düşman için silah sağlamaya kalkışan dolandırıcı;

Lady Hecate'nin yol kıyısındaki mabedini pisletmeye cüret eden Cyclian şarkıcısı;

Bizim Bakis bayramımızı yermeye kalkan, kötü kalpli çığırtkanlar;

Bunların hepsi komedyenlerden uzak bir yerde çöplenmeliler,

Ben onlara endişelerimi anlattım,

Bir kere görevlendirdim, iki kere, sonra üç,

Ama mistik koronun kutsal dansına kulak vermediler hiç.

Fakat sen dostum, her hakkıyla bayramımızın ait olduğu

Şarkının, gece boyu süren cümbüşün ve kıvancın farkına var.

(Törenin başlaması)

İleri, gerçek kalpler, ileri

Sevinçli çardaklara,

Işığı kucaklayan çiçekli çimenliğe,
Kendinizi geceye ekleyerek,
Nükteyle, eğlenceyle, dansla, uygun adım ileri.

(Persophene'ye törensel ilahi)

İleri, şarkılarınızı bağıra çağıra söyleyerek ileri,
Hem kalbiniz hem de sesiniz şaha kalksın,
Kurtarıcı Tanrıça'mıza hamdolsun,
Öleceğine kim inanır,
Thorycion ne derse desin,
Şehrimiz ebediyete kadar kurtuluyor.

Şarkılarla ve ilahilerle süsleyerek;
Ölçüden vazgeç, zamanı değiştir.
Demeter; kudretli, yüce Tanrıça, hasat kraliçesi, buğdayı bize bağışlayan.

(Demeter'e törensel ilahi)

Ah Tanrıçam, ayinlerimize başkanlık ederek,
Koronun kalabalığını koru ve onlara yardım et,
Senin güvenin sayesinde hepimize
Gün boyunca dans edip eğlenmeyi bahşet.
Biraz ciddi, biraz şaka,
Senin bayramına yakışır biçimde, konuşabiliriz biz orada.
Ve biz şakayla takılıp, kahkahalarla güldüğümüzde,
Zafer çelengi kazanmamız için bizden yana dur.

Şimdi de sıra genç Tanrı'da, vakit geçirmeden buraya çağıralım onu,

O ki korosunun aralarında dolaşır, Sacred yolu boyunca dans eder.

(İakkhos'a törensel ilahi)

Ah, bayram şarkısının eğlencesiyle gel
Ah, Tanrıça'ya gel, ah, kalabalığımıza karış
Gün hiç bitmese de, yorulmadan gel.
Eğlencenin ve dansın lordu İakkhos,
Bir daha ayrılmaya paydos.
Zevk ve değersizlik için senin kiraladığın elbiselerimiz,
Sana rağmen, ahlaksızlığımızın sonuna kadar dans edebiliriz,
Söveriz, alay ederiz, ama kimseyi gücendirmeyiz.
Eğlencenin ve dansın lordu İakkhos,
Bir daha ayrılmaya paydos.
Gösteride tatlı, hoş bir kız gördüm,
Karmaşada elbiseleri yırtılmış. İşte! Bak,
Karın bağrından, taneleri arasından
Kaçamak bakışlar fırlatarak.
Eğlencenin ve dansın lordu İakkhos,
Bir daha ayrılmaya paydos.

DİONYSOS

Onların peşine takılıp,
Biraz dans edip spor yapmayı denemek istemem mi?

KSANTİAS

Ya ben istemez miyim?

(Cephisus köprüsünde şakacı konuşma)

öKORO

Yedi yaşında olmasına rağmen, henüz locasındaki adamları incitmeyen

Archedemus'un torbasındaki keyifli şakalar mıyız;

Ölülerin arasında bile,

Halkın dalkavuğu, başkanımız,

Alçaklar için tutulacak en yüksek yeri mi düzenliyor?

Ve Cleisthenes, söylenene göre bütün gün mezarların arasındaymış,

Yürekler acısı bağırışlarla aşığı için ağlayıp sızlanırmış.

Ve Callias, öğrendim ki,

Cesur bir denizci olmuş,

Kadın üyelerinin üstüne bir aslan postu atmış.

DİONYSOS

Bizler buraya ilk kez gelen yabancılarız, bayım.

Bize birisi burada Pluton'un yaşadığı yeri gösterebilir mi?

KORO

O zaman daha fazla aylaklık etmek yok,

Bir daha yol sormak da.

Giriş kapısına kadar gelmişsiniz zaten.

DİONYSOS

Eşyalarını kaldır, delikanlı.

KSANTİAS

Bu çok kötü değil mi?

Zeus'un Korinthos'u gibi tekrar tekrar "eşyalar" deyip duruyor.

KORO

Şimdi kutlu danslarınızı ormanın içindeki çiçeklerle süslü
Araziye taşıyın,
Siz mukaddes bayram ayinimizin katılımcıları;
Ben kadınlarla ve kutsal bakirelerle
Uykusuz gecelerin kovalandığı yere gidiyorum.
Kutsal ışık gösterinin üstünde dursun.

(Thriasian Plain'in ayrılışı)

Şimdi güllerle çiçeklerle bezeli çayırlara doğru
Hızla yol alalım,
Çayırlara gidelim,
Eski yolumuzdan, harmanlanmış koro danslarımızla,
Sonsuz danslarımızla,
Destinies'in sadece kutsallık için düzenlediği danslarımızla.
Ah mutlu, gizemli koro,
Kutlu gün ışığı bize
Sadece bize gülümsüyor,
Yumuşak tatlı ışığıyla;
Kutsal, saf bir çabayla
Tıpkı bir arkadaş ve yabancı gibi,
Doğru adımlara sürüklenelim diye
Bizimle uğraşıyor,

DİONYSOS

Kapıyı çalmanın en doğru yolu hangisi?
Yerliler burada nasıl kapı çalarlar merak ediyorum.

KSANTİAS

Oyalanmak yok; kapıyı dene. Unutma
Sen aslan postunu ve Herakles onurunu taşıyorsun.

DİONYSOS

Çocuk! Çocuk!

AEACUS

Kim var orada?

DİONYSOS

Benim, güçlü Herakles!

AEACUS

Ah seni gidi, utanmaz arlanmaz haydut seni!

Ah hain, hain, alçak hain!

Kerberos'umuzu boğazından yakalayıp ele geçirdin, sonra da tüydün,

Köpeği sürükleyerek, koşturdun, şişirdin, sürgüledin, ah şu işim olmayacaktı!

Ama şimdi seni yakaladım.

Styks'in mürekkep kalpli taşının

Acheron'un kan bulaşmış zirvesinin hemen yanında,

Kokytos'un cehennem köpekleri etrafında dolaşırlar,

Bırakırlar mı ki seni içeri,

Yüz başlı yılan, ruhunu parçalar senin;

Tartesian Lamprey ciğerini söker,

Ve bu Tithrasian Gorgonları,

Böbreklerini ezip parçalar,

Bağırsaklarını sıkarak kan yığınına çevirir.

Ben de onları buraya göndermek için acele edeceğim.

KSANTİAS

Hey, şimdi ne oldu?

DİONYSOS

Ben yaptım bunu: Tanrı'yı çağır.

KSANTİAS

Kalk hemen seni maskara, görünmeden bir an evvel kalk.

DİONYSOS

Ne, kalkmak mı? Bayılmak üzereyim, göğsüme su dök biraz.

KSANTİAS

Buraya mı?

DİONYSOS

Evet, hadi dök şu suyu.

KSANTİAS

Nereye, işte altın yürekli tanrılar, senin kalbin burada yatıyor.

DİONYSOS

Off, çok acıyor. Mide boşluğuma kadar titriyorum.

KSANTİAS

Tanrıların ve insanların en korkağı!

DİONYSOS

En korkak? Ben mi? Niye, senden bir yudum su istedim diye mi?

Bunu bir korkak asla yapmazdı.

KSANTİAS

Neden yapmazmış?

DİONYSOS

Bir korkak çoktan çamurlara yatmış yuvarlanıyor olurdu.
Oysa ben ayaktayım, ayrıca tertemizim.

KSANTİAS

Ah Poseidon! Ne kadar da kahramanca!

DİONYSOS

Aslında ben de öyle düşünüyorum. Ama bu tehlikelerden, bağrışmalardan korkan sen değil miydin?

KSANTİAS

Korkmak mı? Şu kadarcık korktuysam; ilgilenmiyorum bile.

DİONYSOS

Gel o zaman, madem bu kadar cesur adamsın,
Benim yerime sen geç.
Akıl almaz bir yiğit olduğuna göre, al bu cengâver sopasıyla aslan postunu.
Ben de senin yerine köle olup, eşyaları taşıyacağım.

KSANTİAS

Diğer tarafa koy onları, seçemem ama alabilirim.
Madem senin gibi korkak bir adamım,
Ksantio-Herakles'i izle de gör o zaman.

DİONYSOS

Sadece korkak değil, Melite'nin kendisinden de serserisin sen.
Bunları kaldırıp, tuzaklara devam edeceğim.

HİZMETÇİ

Oo hoş geldin, Herakles! İçeri gel.

Hanımım, haber verdiklerinde hemen işe koyuldu.

Kocaman ekmekler pişirdi, iki ya da üç kâse mercimek çorbası yaptı,

Koca bir danayı kestirip etlerini hazırladı,

Kurabiye ve ballı kek de pişirdi.

Gel içeri gel.

KSANTİAS

(Geri çevirerek) Çok naziksiniz.

HİZMETÇİ

Yok hayır, sizi bırakmam. BIRAKMAM sizi. Hanımım içeride kuş etlerini haşlıyor, şekerlemeler yapıyor. Ayrıca en zengin şaraplarını da hazırlıyor. Gelin lütfen, içeri girin.

KSANTİAS

(Hâlâ reddederek) Ona teşekkürlerimizi iletin.

HİZMETÇİ

Şaka yapıyor olmalısınız, hayatta bırakmam; içeride hazır, çok tatlı flütçü bir kız var, ayrıca iki ya da üç tane dansçı kız da getirdik.

KSANTİAS

Hımm! Ne? Dansçı kızlar mı?

HİZMETÇİ

Gelişme çağında tazecik bakireler, daha henüz yorulup, bozuldular.

Gelin hadi, içeri girin canım.
Aşçı pirzolaları pişirmiş, kızlar da masaya getiriyorlar.

KSANTİAS

O zaman içeri gir ve o bahsettiğin dansçı kızlara geldiğimi söyle,
Tek başıma.
Hadi delikanlı, eşyaları al ve beni takip et.

DİONYSOS

Hey, kes artık! Ciddi olamazsın.
Seni gırgırına Herakles kılığına sokan benim.
Bırak aptallığı da, eşyaları kendin tutup kaldır.

KSANTİAS

Nedenmiş! Bu giysileri asla çıkarmayacağım.
Sen kendin verdin bunları bana!

DİONYSOS

Yapmayacak mısın? Hayır, ben yapacağım bu işi.
Çıkar şu aslan postunu.

KSANTİAS

Hepiniz şahitsiniz.
Aramızdaki kararı tanrılar verecek.

DİONYSOS

Tanrılar, gerçekten! Sen (boş ve aptal düşünce) bir köle, bir ölümlü nasıl oluyor da Alkmene'nin oğluymuşsun gibi davranabiliyorsun?

KSANTİAS

Peki o zaman, al giysilerini, ama inşallah
Sonunda yine benim yardımıma muhtaç olacaksın.

KORO

İşte usta zekâ!
Aklı hep onunla beraber,
Görmek için dünyayı dolaşmış;
Değişiklikleri yaşamak, her şeyi yanında tutabilmek için
Duvarın güneşli yüzüne yakın durmak,
Afişli bir tuğla olmamak için;
Aceleyle, ama asla yön değiştirmeden,
Her zaman lütufkâr rüzgârın esintisini yakalayabilmek için,
İşte, THERAMENES olmak için her şeyi yapan
Kurnaz bir taktikçi!

DİONYSOS

Gerçekten hoş bir şaka, değil mi?
O yanında dansçı bir kız, Milet halılarında rahatça cirit atacak,
Bense, bir köle gibi, arkasında dikilip bekleyeceğim.
Anladığım kadarıyla egemenliği sürsün istiyor.
Sonra o sarışın genç kızı sararken,
Onu kucaklamak için nasıl yanıp tutuştuğumu görüp,
İyice tembel bir hödüğe dönecek.
Fildişi korocularımı kırıp geçirip,
Benim başıma koca bir bela açacak.

YARDIMCI KADIN

Oh Plathane! Plathane! Şu münasebetsiz adama bakın,
Bu, meyhanemize gelip da on altı somun ekmeği yiyip bitiren adam.

PLATHANE

Ah, evet bu o! Ta kendisi.

KSANTİAS

Birileri için kötü şans!

YARDIMCI KADIN

O kadar da değil, ayrıca yirmi parça güveç, yarım kilo da ayran.

KSANTİAS

Birileri bunu yakalayacak!

YARDIMCI KADIN

Bir de sarımsak.

DİONYSOS

Saçma sapan konuşuyorsunuz hanımefendi. Ne söylediğinizi bilmiyorsunuz.

YARDIMCI KADIN

Ne yani, ayağına o sandaletleri giydin diye seni tanımayacağımı mı sandın!

Daha balıktan, taze peynirden bahsetmedim bile; yiyip yuttu hepsini.

Ne aksiliktir ki biz vardık.

Ne zaman paradan bahsettim,

Öyle kızgın baktı ki, boğa gibi de bağırdı üstelik.

KSANTİAS

Evet bu onun tarzı; her zaman yaptığı şey.

YARDIMCI KADIN

Ah, kılıcını çıkardı, delirmiş gibiydi.

PLATHANE

Evet, o bunları yaptı.

YARDIMCI KADIN

O kadar korktuk ki, o ve ben,
Hemen çatı arasına zıpladık.
O da dışarıya fırlayıp, halılarla birlikte kaçtı.

KSANTİAS

Bu da onun tarzı; bir şeyler yapılmalı ama.

YARDIMCI KADIN

Çabuk koş, patronum Kleon'u buraya çağır.

PLATHANE

Eğer tanıyorsan, Hyperbolus'u çağır! Bugün ödemeni yaparız sana.

YARDIMCI KADIN

Seni pis boğaz seni! Bir taş alıp
Benim yaptıklarımı çiğnediğin dişlerini paramparça etmek isterdim.

PLATHANE

Seni mezara atmak isterdim.

YARDIMCI KADIN

Bir orakla kepçe alıp,
İşkembelerimi yuttuğun boğazına saplamak isterdim.
Ama Kleon'a söyleyeceğim; o yapacağını bilir.
Bugün sizi bundan kurtarır, yapacaktır bunu.

DİONYSOS

Ksantias'ı sevmiyorsam, kahrolayım.

KSANTİAS

Evet, evet, niyetini biliyorum senin, böyle konuşmayı kes.
Ben Herakles olmayacağım.

DİONYSOS

Böyle deme sevgili Ksantias.

KSANTİAS

Nasıl? Ben, bir köle, bir ölümlü, nasıl olur da Alkmene'nin oğluymuşum gibi davranabilirim?

DİONYSOS

Evet, biliyorum, dargınsın, hak ettim ben bunu.
Beni yumruklasan bile gıkım çıkmaz.
Ama eğer bu kıyafetleri çıkarırsam bir daha üstünden
Kahrolayım, karım da, çocuklarım da
Hepsinden öte sulu gözlü Archedemus da kahrolsun.

KSANTİAS

Bu yemin hoşuma gitti; bunun için kabul ediyorum.

KORO

İşte bir kez daha çıktın ortaya,
Yine o ilk giyindiğin kılıkta,
Sopan ve esmer postun artık senin.
Göz kamaştıran coşkun ve canlanan gençliğin.
Yerine geçtiğin adama dikkat et.
En ufak bir çıkmaza düştüğünde,
Kendini gösterip, beceriksiz bir düzenbaz olduğunu belli ederek
Yardım istersen,
Bu adam seni kurulduğun yerden kaldırır yine,
Tekrar çilekeş bir köle olursun.

KSANTİAS

Kabul etmeliyim, bana en önemli ipucunu, fikri verdiniz,
Daha önce de arkadaşlarım olmuştu.
Eğer her şey yolunda giderse, eminim
Bu giysileri tekrar almak isteyecektir.
Gel gelelim, beni bu giysilerin içinde hiçbir zaman
Korkak görmeyeceksiniz,
Evet, neler olacağını sonunda göreceğiz.
Dur! Şişşt! O tarafta kapılar çarpıyor.

AEACUS

Yakalayın şu köpek hırsızını, tutun, bağlayın kollarını, bacaklarını,
Adalete teslim edin!

DİONYSOS

Birileri onu yakalayacak.

KSANTİAS

(Vurarak) Dokunmayın! Çekilin! Uzak durun!

AEACUS

Eh? Demek kavgadan yanasın. Hey! Ditylas, Sceblyas, Pardocas,

Gelin buraya çabuk; bu sağlam düzenbazı bir güzel benzetin.

DİONYSOS

Ayıp değil mi bir adamın
Hırsızken bir de saldırması.

AEACUS

Koca bir ayıp!

DİONYSOS

Tam bir ayıp!

KSANTİAS

Ah, Zeus adına!
Bir kez bile orada bulunduysam,
Bir tel saçınızı çaldıysam,
Bırakın hemen şuracıkta öleyim!
Şimdi size soylu bir teklifte bulunacağım,
Hizmetçimi alın, istediğiniz gibi işkence edin,
Eğer beni suçlu bulursanız, beni alıp öldürün.

AEACUS

İşkence mi, nasıl?

KSANTİAS

Sizin hoşunuza gidecek herhangi bir şekilde.
Üstüne taş yığın, burnuna asit doldurun,
Kırbaçlayın, gerin, çekin,
Dikenli bir kamçıyla dövün, yalnız bununla da kalmayın
Yumuşak yapraklı bir soğanla, ya da körpe bir pırasayla da vurun.

AEACUS

Adil bir teklif.
Eğer fazla ileri gidip çocuğu sakatlarsam, tazminatını öderim.

KSANTİAS

Tazminat istemiyorum. Alın ve dövün.

AEACUS

Yalnız burada senin gözünün önünde yapacağım.
O zaman gel buraya genç adam, bırak eşyaları ve sadece gerçeği anlat.

DİONYSOS

(Can havliyle) Durun! Bana eziyet etmeyin!
Ben bir tanrıyım. Bana dokunursanız,
Sonradan çok pişman olursunuz.

AEACUS

Hoppala! Sen neler söylüyorsun?

DIONYSOS:

Diyorum ki ben Bacchus'um, Zeus'un oğlu, bir tanrı,
Ve o, o bir köle.

AEACUS

Ne diyor, duyuyor musun?

KSANTİAS

Duymak mı? Onu iyice dövmeniz için bir sebep daha işte.
Madem o bir tanrı, dayağı hissetmez bile.

DİONYSOS

Tamam, ama sen de tanrı olduğunu söylüyorsun.
O zaman niye sen de benim gibi dayak yemiyorsun?

KSANTİAS

Adil bir teklif. Gerçeği de sınamış oluruz.
Hangimiz ilk korkar ya da bağırırsak, o tanrı değildir.

AEACUS

Bence yeterince nazik,
Haklı ve adilsiniz. O zaman soyunun ikiniz de.

KSANTİAS

İkimizi eşit olarak nasıl sınayacaksın?

AEACUS

Kolay, bir birinize, bir diğerinize vuracağım.

KSANTİAS

İyi fikir. Hazırız biz! Şimdi! (Aeacus vurur)
Bak bakalım korkacak mıyım?

AEACUS

Vurdum sana.

KSANTİAS

(İnanmayarak) Hayır!

AEACUS

Peki, gerçekten de vurmamışım gibi duruyor.
Şimdi de sıra diğerinde.
(Dionysos'a vurur.)

DİONYSOS

Ne zaman, söyle bana?

AEACUS

Vurdum bile.

DİONYSOS

Vurdun mu? Niye hissetmedim o zaman?

AEACUS

Bilmiyorum. Diğerini bir daha deneyelim.

KSANTİAS

Biraz da çabuk. Aman Yarabbi!

AEACUS

"Aman Yarabbi" de nerden çıktı? Canını yakmadım ki; yaktım mı?

KSANTİAS

Hayır, yalnızca Herakles'in Diomeian şölenini düşünüyordum.

AEACUS

Kutsal bir adam! Şimdi diğerinin sırası.

DİONYSOS

Hey! Hey!

AEACUS

Ne oldu?

DİONYSOS

Şu atlılara bak!

AEACUS

İyi de bu yaşlar niye?

DİONYSOS

Bir soğan kokusu var da ondan.

AEACUS

O zaman bunu hissetmiyorsun?

DİONYSOS

(Neşeyle) Hissetmek mi? Azcık olsun hissetmedim.

AEACUS

Tamam, ötekine geçeyim o zaman.

KSANTİAS

O! O!

AEACUS

Ne var?

KSANTİAS

Şu dikeni çıkartmak için dua etmelisin.

AEACUS

Bu da ne demek oluyor? Diğerine geçelim yine.

DİONYSOS

(Çığlık çığlığa) Apollon! (Sakince) Delos ve Pytho'nun Lordu.

KSANTİAS

Korktu! Duydunuz mu?

DİONYSOS

Hiç de değil. Birden aklıma Hipponaks'ın güzel bir dizesi geliverdi.

KSANTİAS

Yarım yamalak olmaz o iş; göğsünü parçalara ayırın.

AEACUS

İyi düşündün. Dön önünü.

DİONYSOS

(Bağırarak) Poseidon!

KSANTİAS

İşte, korkuyor.

DİONYSOS

(Şarkı söyleyerek)

Ege'nin tepeleri ve dereleri arasında,

Ve bu koyu maviliğin üstünde
Kimleri yönetirsin.

AEACUS

Demeter adına hayır, hangisi tanrı, çıkartamadım hâlâ.
İkiniz de içeri gelin, efendim ve Persephassa içerideler.
Kendileri de birer tanrı olduklarına göre, gerçeği meydana çıkaracaklardır.

DİONYSOS

Evet, haklısın! Keşke bana bu korkunç darbeleri indirmeden akıl etseydin bunu.

KORO

Gel, sanat perisi, mistik koromuza katıl, şarkımın neşesine gel,
Önümüzdeki muhteşem kalabalığın ilerlediği tümseklere bak,
Cleophon'un görkeminden de ulu; düşüncesi ki, binlercesinin uyduğu
Namert ellerin dudakları üstündeki,
Atina'nın felaketi ve rezaleti,
İşte soydaşlarının çığlık çığlığa bağırışı,
Thrace'in boşboğazlığı;
Garip neslin tüneğinden kederi kovmak için neşelen,
Bir bülbülün gamlı feryadıyla dök içini,
Her ne kadar oylama eşit olsa da, kalıntıları bulunacak sonunda.

Kutsal koro olarak biz,
Şehri uyarmak ve eğitmek için,
Korkularını bitirip, eşitlik getirmek için
Ebediyen ustaca öğütler isteriz...

Eğer olur da Phrynichus güreşleri bir düşüşü desteklerse,
Buraya kadar her şey açıktı, bu tüm günahlarını tüketmiş olanlar,
Kazanmalarına yardım etmen için
Hataları ve döneklikleri yüzünden sana yalvaracaklar.
Onlara haklarını geri vermek için kardeşliğini esirgeme.
Zamanında katı bağlılıklarıyla senin için dalgalarda dövüşenler,
Şimdi bu günahkâr ve utançlı köleler,
Derhal efendilere dönüşmeliler.
Evet, deneyimli Plataeanlar...
Bunlar bizim kınamamızı hak etmiyorlar; sana şükürler olsun,
Şehir orada; ıstırabı, tutumu ve hikmetiyle...
Bunlar bizim kınamamızı hak etmiyorlar:
Gemilerimizde dövüşüp kazanmaya alışmışlar,
(Hem bunlar, hem de babaları),
Bunlar bizim eşimiz dostumuz,
Senden af dilediklerinde, sen de aynı şekilde,
Onların bu tek günahını bağışla.
Ey en mükemmel ve en deneyimli: doğa,
Bu kıskanç öfkemizi yatıştır, tüm dünya akrabamız, hemşerimiz olsun,
Hepsi de gemilerimizde cesurca bizim yanımızda savaşsın.
Saçma bir kibre kapılıp da şehrimizi kaybedersek,
Denizin beşiğinde sallanıp sersemlerken,
Yıllar sonra tekrar düşünürüz
Ne kadar da aptalca davrandığımızı.

Sonradan günahlarından pişman olmuş bir adamın
Alışkanlıklarını ve hayatını ah bir yakından inceleyebilsem!
Bu küçük Habeş maymunu,
Kurnaz, küçük Cleigeneler,

Cimolus adasından gelmiş,
Tüm zamanların en hain hamamcıları,
Güherçile ve kül suyundan sabun yapan,
Şimdi de dünyanın efendileri olan,
Umarım artık bize dokunamayacaklar.
Bu şanssız adam biliyor ki,
Karşı koymak için barışı tehlikeye atacak,
Sarhoşken cübbesi çalınmasın diye,
Yanında bir sopa taşımaya alışacak.

Bazen şehrin, halk için uğraşan en iyi, en soylu kişilerle
Düşüp kalkmaktan zevk alacağı girer düşüme,
Tıpkı eski paralarımız ve yeni basılmış altınlar gibi.
İşte bunlar için, has Atina toprağından en değerli parçalarımız,
Damgaları ve metalleri kusursuz,
Haklının haklısı;
Her yerde değer gören, gurur duyulan eşsiz ustalığın ürünleri.

Hem kendi Helenlerimiz, hem de uzaktaki barbarlar arasında,
Biz kullanmazdık ama, şimdi dünden kalma, damgası ve metali kötü, değersiz
Yalancı altınları kullanıyoruz.
Öyle olsa bile bizim değerimiz şehirliler, soylu doğup büyümüşler,
Adamları kıymetin, rütbenin, metalin; adamları saygın bir şöhretin,
Tüm özgür bilimleri, koro dansını ve erkekçe avlanmayı öğrenmişler.
Bunları hep aşağılama ve hakaretle eğittik, ama yabancılar henüz geldiler,
Değersiz babaların değersiz oğulları, yalancı altından şehirliler,

Kıskanç ayaktakımı,
Başlarda seçilen her işte, günah keçilerine bile,
Zaten şehir bunlara pek tenezzül etmedi de.
Ah sakıncalı aptal insanlar, yolunu yapmaya kalksalar bile;
Sen iyiyi ve yararlıyı kullan, böylece:
Eğer kazanırsan bu bilgeliğinin bir sonucu olacaktır;
Eğer olur da kaybedersen,
Bu şerefsizlik getiren bir düşüş değil,
Yüce bir ağaçtan düşüş olacaktır.

AEACUS

Ah kurtarıcı Zeus! Efendin ne kadar da kibar bir adam.

KSANTİAS

Kibar mı? Haklısın. Efendimin tüm bildiği şarap ve kadınlardır.

AEACUS

Seni dövmüş olmamak için, gerçek ortaya çıktığında,
Senin, sen köle olanın, efendiliği bitmiş olacak.

KSANTİAS

Daha da kötüsünü yaptıracaktır.

AEACUS

Bravo! İşte şimdi tam bir köle gibi konuştun; bu yönümü ben de çok seviyorum.

KSANTİAS

Seviyor musun, gerçekten mi?

AEACUS

Sevmek ne demek?
Patronun arkasından sövmeye bayılıyorum.

KSANTİAS

Peki ya sopayı yedikten sonra,
Homurdanarak kapıdan kaçmaya ne dersin?

AEACUS

Bak o da güzel.

KSANTİAS

Peki görünmeden gözetlemek?

AEACUS

Bu hepsinden güzel.

KSANTİAS

Büyük Zeus! Peki ya patronun sırlarına
Kulak misafiri olmak?

AEACUS

Ne? Zevkten dört köşe olurum.

KSANTİAS

Sonra da bunları dışarıda uzun uzun anlatmak?

AEACUS

Ah sorulur mu? Bunu yapmadan duramam.

KSANTİAS

Pheobus Apollon! Ver elini öpeyim, sen de benimkini öp,

Ama Zeus, bizim alçakların kendi tanrısı adına lütfen söyle, içerdeki bu sesler de ne?
Bu gürültü patırtı da ne demek oluyor?

AEACUS

Bunlar Aiskhylos ve Euripides.

KSANTİAS

Eee?

AEACUS

Harika, harika şeyler oluyor.
Ölüler başka başka saflarda ayaklanıyorlar.

KSANTİAS

Neden? Sorun ne?

AEACUS

Buradaki bir geleneğe göre,
Tüm soylu ve iyi esnaf arasından
Kendi sanatında en iyi olanlar
Meclis salonunda, Pluton'un yanında yemek yer.

KSANTİAS

Anladım.

AEACUS

Tabii eğer o dalda daha iyi biri gelecek olursa, eskisi gider.

KSANTİAS

Peki bu Aiskhylos'u neden rahatsız ediyor?

AEACUS

Çünkü kendi sanatında en soylu olarak
Tragedya sandalyesinde oturan oydu.

KSANTİAS

Peki şimdi kim?

AEACUS

Euripides geldiği zaman, eşkıyaların gözü önünde havalı havalı dolaşmaya başladı,

Hırsızlar, dolandırıcılar, baba katilleri, yani bizim Hades'teki ayaktakımı,

Onun dolanmalarına, dönüşlerine, savlarına, karşı savlarına bakıp,

Adama deli oldular, onu en usta kişi ilan ettiler.

Euripides de bundan feyiz alıp, Aiskhylos'un sandalyesinde oturma hakkı talep etti.

KSANTİAS

Topa tutmadılar mı onu?

AEACUS

Hayır; halk bu ikiliden hangisi sanatında daha usta diye yaygara kopardı.

KSANTİAS

Yani alçaklar demek istiyorsun?

AEACUS

Evet, aynen öyle.

KSANTİAS

Peki, Aiskhylos'u tutan kimse yok mu?

AEACUS

Çok az, seyrek olarak,
(İzleyicilere bakar.) Burada olduğu gibi.

KSANTİAS

Peki, Pluton ne yapmayı düşünüyor?

AEACUS

Bir turnuva düzenlenmesini ve iki tarafın da kanıt olarak tragedyalarını getirmelerini istiyor.

KSANTİAS

Peki Sophokles, o neden tragedya sandalyesini istemedi?

AEACUS

İstemek mi? Hayır!
Aşağıya geldiği zaman,
Aiskhylos'u saygıyla öpüp, elini sıktı,
Ve sandalyeyi seve seve ona bıraktı.
Ama şimdi Cleidemides'in dediğine göre,
O da turnuvada üçüncü adam olacakmış.
Eğer Aiskhylos kazanırsa, yine seve seve bırakacak sandalyeyi;
Ama kazanamazsa, sanatı uğruna,
Euripides'e karşı ölümüne savaşacak.

KSANTİAS

Başarılı olacak mı peki?

AEACUS

Zeus aşkına, hemen başaracaktır.
Ve sonra, duyuyorum, çok güzel şeyler yapılacak,
Şiirleri terazilerle tartacaklar.

KSANTİAS

Ne? Tragedyalarımızı mı tartacağız, kasabın eti gibi?

AEACUS

Dereceler getirecekler, kelimeler için mezura,
Bir de dikdörtgen kalıplar.

KSANTİAS

Şu tuğlaları bunun için mi yapıyorlar?

AEACUS

Çiviler ve pergeller; çünkü Euripides oyunların kelime kelime sınanacağına yemin ediyor.

KSANTİAS

Aiskhylos bundan tedirgin olmuştur, sanırım.

AEACUS

Evet, kaşlarını indirip tıpkı bir boğa gibi bağırdı.

KSANTİAS

Yargıç kim olacak peki?

AEACUS

İşte asıl soruna geldik. Bu konuda yetenekli adam bulmak zor; Aiskhylos'un iyi geçindiği bir Atinalı yok.

KSANTİAS

Bir sürü hırsız diye düşünüyor herhalde.

AEACUS

Diğerlerinin de ayaktakımı olduğunu,
Şiire dair hiçbir şey bilmediklerini düşünüyor.
Bu nedenle en sonunda, sanatta uzman olduğu için
Senin patronu seçtiler.
Bize de bir şeyler düşüyor ama:
Bilirsin bizim patronlar zorunlu bir işi yapmaya kalkarlarsa,
Bizim için felaket demektir.

KORO

Kavga için dişlerini sıkmış, gözleri yerinden fırlamış
Dil konusunda yetenekli rakibini yanında dikilmiş görünce,
Tabii ki hükümdar gök gürültüsü korkunç öfkeyle dolacak,
Korkunç bir delilik baş gösterecek.
İşte o zaman kalem oynadıkça, kelimeler vahşice yelelerini sallayacak,
Koca adımlarla ilerleyen özdeyişler, devasa dil,
Adam, düşüncenin kahraman yaratıcısından nefret ettiğinde,
Parçalar savrulacak, cümleler satıhla yatışacak.
Doğuştan birbirine dolanmış tepesindeki bir tutam saç
Sinirden ve öfkeden havaya dikilecek,
Kaşlarını çatıp homurdanarak
Öfkesini düşmana tükürecek.
Sanki Titanik'in mücadele için koca gemi kalaslarını parçalama çabası,
Bu kocaman kenetli kelimeler yığını.
İşte burada dil, görevi devralacak,
Kelimelerin zarafetini tek tek sınayıp çözecek.
Sofist cümleleri dizecek, parçalara ayıracak, karşıdakini kötü-

leyip, ona iftira atacak,
Haset ağızları başından defedecek,
Ve büyük bir ustalıkla
Ciğerleri budayacak.

EURİPİDES

Bana maval okuma, sandalyemden vazgeçmem; sana demek istediğim şu ki ben ondan daha iyiyim.

DİONYSOS

Duyuyor musun, Aiskhylos? Sen neden konuşmuyorsun?

EURİPİDES

O hilesini daha en başında yapacaktır.
Tüm tragedyalarda oynardı o.

DİONYSOS

Adamım gel sen, bu kadar büyük konuşma.

EURİPİDES

Tanıyorum bu adamı, baştan başa inceledim.
Yabani, inatçı herifin teki.
Dizginlenmemiş, başıboş, ne dediğini bilmez,
Sözün kısası şişirilmiş biri.

AİSKHYLOS

Hah! Bunu diyen sensin, orospu çocuğu!
Bana sorarsan sen çenesi düşük bir asalaksın.
Yoksulluk yaratıp, paçavraları dikersin.
Eminim başaramayacaksın!

DİONYSOS

Yalvarırım sakin ol, Aiskhylos, ruhunu da öfkeyle kızdırma.

AİSKHYLOS

Bu adamın ne mal olduğunu sana gösterene kadar asla sakin durmam.

Bağıra çağıra böbürlenerek insana felç getirtir.

DİONYSOS

Bir koyun getirin, gençler, kara tüylü bir koyun.

Üzerimizde bir tayfun, patladı patlayacak.

AİSKHYLOS

Seni gidi sahneye çıkıp, ensest hikâyeler anlatıp,

Millete yutturan,

Girit türküleri toplayıcısı seni.

DİONYSOS

Sakin ol, sakin ol, onurlu Aiskhylos;

Ve sen zavallı Euripides,

Bu kalpsiz selam karşısında, ustaysan eğer çık git ki,

Bu adam çarpıcı kelimelerle parçalamasın senin sandalını,

O kafasız Telephos'u da hırpala iyice.

Hem sınarken hem de sınanırken

Sakin ol Aiskhylos, coşma.

Burada iki fırıncı kız gibi birbirinizi azarlayan şiirlerinizi dinlemeye gelmedik.

Ama siz ateşteki meşe gibi gürüldemeye devam ediyorsunuz.

EURİPİDES

Ben hazırım, vakit kaybetmeyelim.

Önce ben sunayım taşlamalarımı, ya da bırakın o başlasın.

Konuşma, dizeler, oyunun fiziksel gücü:
Evet Peleus, evet Aiolos
Evet Meleagros ve evet Telephos.

DİONYSOS

Konuş bakalım Aiskhylos, sen ne öneriyorsun?

AİSKHYLOS

Onunla başka bir yerde karşılaşmış olmayı isterdim.
Burada eşit şartlarda dövüşmüyoruz.

DİONYSOS

Nedenmiş o?

AİSKHYLOS

Benim şiirim beni kurtardı, ama onunki kendisiyle birlikte öldü.
Tüm anlatma becerisini burada kazandı.
Yine de isterseniz eğer, yaparız tabii ki.

DİONYSOS

Bana ateşi getirin, bana tütsüyü getirin.
Fikir ayrılıkları başladığında
Yüksek şiir hüneriyle aranızdaki çekişmeyi yargılayacağım.
(Koroya) Siz de bu arada bir şarkıyla ilham perileri çağırın.

KORO

Oo, ilham perileri, Kutsal Zeus'un kızları, lekesiz dokuzlu,
Yarışma listesi indiğinde,
Mücadele için kelimelerin savaşında
Güreşleriyle, dönüşleriyle, bükülmeleriyle parlak zekâlarıyla geldiklerinde,

İnce ve keskin düşüncelerle kimler bakar sizin yüce köşkünüzden,

Ah gelin de görün bu iki karşıt şair neler yapabilecek,

Büyük lisanı öğretmede, cümleleri sıralamada en hızlı ağızlara sahipler,

Şu andan itibaren sözlerinin en sert kapışmaları ciddi olarak başlıyor.

DİONYSOS

Hey ikiniz, başlamadan önce dualarınızı edin.

AİSKHYLOS

Demeter, yüce hanımım, ruhumu besleyen,
Gizemli ayinlerinle beni muvaffak et.

DİONYSOS

(Euripides'e) Şimdi de sen kaldır ellerini.

EURİPİDES

Özür dilerim, ama hayır, ben başka tanrılara inanıyorum.

DİONYSOS

Ne, kendi kendine yeni şeyler mi icat ettin?

EURİPİDES

Kesinlikle öyle.

DİONYSOS

O zaman onlara dua et, şu senin kendi özel tanrılarına.

EURİPİDES

Lokman ruhu, benim kalem, hızla dönen dilim,
Zeki söz ve tenkitçi burun delikleri ağıt yakıyor.
Güzelce ve de temizce bu adamın oyunlarını bozguna uğratabilir miyim?

KORO

Biz de biraz haşmetli vezin, biraz da çatışmamsıları anlatmanın
Görkemli yollarını öğrenmeyi çok arzuluyoruz.
Şimdi hayata küstüren ve kibirlileri kızdıran dilleriyle hazırlanmış,
Savaş için bekliyorlar.
İkisinde de cüretkâr bir irade,
Hevesli, uyanık bir zekâ var.
Bir tanesi sanatsal bir ustalıkla,
Kısa, açık cümleler ve kibar sözler kullanacak.
Diğeriyse kızgın bir dev gibi
Kökünden sökülmüş ağaçlarla saldırarak,
Meydan okuyan, sert, güçlü kelimeleri,
Kılı kırk yaran bir incelikle ortalığa dökecek.

DİONYSOS

Tamam artık başlatın kapışmayı.
Yalnız ikinizi de uyarıyorum:
Gerçek bir akıllılık gösterin,
Mecaz ya da buna benzer, bir budalanın kullanacağı türden sözler yok.

EURİPİDES

Ben kendi adıma, siz bütün iyi insanlara, çok geçmeden,
Şiirimin değerini ve iddialarımı kanıtlayacağım.

Ama öncelikle sizlere,
Bu uğursuz vraklamaların, zevkleri eğitilmiş bazı budalaların
Aklını nasıl çeldiğini göstermek istiyorum.
Bu adam Phrynichus'un okuluna geldi.
Basit bir ağlayıcı olabilirdi, oturmuş ve maskelenmiş,
Belki de Akhilleus, ya da Niobe,
Gerçek yüzünü göremezsiniz.
Hiçbir anlama gelmeyen, acıklı bir ıstırabın
Boş bir gösterisi.

DİONYSOS

Bu doğru.

EURİPİDES

Sonra Koro geldi ve dört sürekli lirik gazeli ezberden okudu,
Ama bizim ağlayıcı heyecanlanmadı bile.

DİONYSOS

Bunu ben de sevdim. Bazen düşünüyorum da tüm dilsizleri
Sizin gibi gevezelere bugünlerde tercih ederim.

EURİPİDES

Çünkü, eğer bilmeniz gerekiyorsa,
Sen bir eşektin.

DİONYSOS

Bir eşek? Kuşkusuz. Peki buna rağmen ona bunu yaptıran neydi?

EURİPİDES

Vraklaması tabii ki.
Niobe ne zaman konuşacak diye seyirciler tahmin yürütüyor-

lar,
Bu arada oyun da ilerliyor tabii.

DİONYSOS

Vay kerata, nasıl da kandırdı beni! Utanç verici, öyle değil mi?
(Aiskhylos'a) Nasıl böyle durmadan tepinebiliyorsun peki?

EURİPİDES

Az evvel zılgıt yemiş oluyor.
Böylece bir süre sahtekârlık yapıyor, sefil oyunu da yetersiz kalıyor,
Bir sürü büyük, boğa vahşetinde kelime sarf ediyor,
Kafasındaki tüyler dikilmiş, kaşları çatık,
Kimsenin anlayamayacağı bir sürü vahşi Bugaboo.

AİSKHYLOS

Aman Tanrım!

DİONYSOS

Sessiz ol.

EURİPİDES

Ama kelimelerden biri bile açık değil.

DİONYSOS

Şişşt, dişlerini gıcırdatma.

EURİPİDES

Hepsi hepsi Menderes Nehri, hendekli kamp,
Cilalı bakır kalkanda yanıp sönen ejderha-kartallar,

Anlaması zor,
Şövalye ruhlu uçurumların yüksek ifadeleri.

DİONYSOS

Evet, tüm güçler adına,
Ben de bir geceyi açık kahve at-horozun ne olduğunu bulacağım diye
Kaygılı düşüncelere dalıp uykusuz geçirdim.
Ne tür bir kuş bu?

AİSKHYLOS

Seni aptal mankafa, o gemilerin üzerine kazınmış bir işaretti.

DİONYSOS

Eryksis olduğunu düşünmüştüm, Ppiloksenus'un oğlu.

EURİPİDES

Şimdi acıklı bir oyunda horozun işi ne acaba?

AİSKHYLOS

Seni Tanrıların ve insanların düşmanı, sen ne yapıyordun sanki?

EURİPİDES

Zeus adına, yok benim oyunlarımda at-horozlar,
Ya da keçi-geyikler, göreceksiniz.
Böyle figürler sadece Acem halılarında,
Senin sanatını ilk ele aldığımda fazla şişirilmişti, zavallı şey,
Kelimeler abartılı şekilde övücü, toptan ağır bir hava.
Ben önce kelimeciklerle, alıştırmalarla, pancardan yara lapasıyla

İnceltip, ifade tarzımı yumuşattım; zarif, derli toplu oldu.
Sonra bir doz kitaplardan damıtılmış gevezelik suyu,
Lezzet katsın diye biraz da keskin Cephisophon kattım.
Hiçbir zaman gelişigüzel, içeri birdenbire dalmış kelimeler kullanmadım.
Böylece ilk giren, oyunun çıktığı yeri ve kaynağını detaylarıyla anlattı.

DİONYSOS

Kaynağı, dürüst olmak gerekirse, seninkinden daha iyiydi.

EURİPİDES

Daha açılış satırlarından itibaren, hiçbir baştan savmalığa rastlanamaz;
Hanımefendi bütün kudretiyle konuşur, kâhya da öyle,
Beyefendi de, hatta hizmetçi de öyle konuşur.

AİSKHYLOS

Böyle büyük bir hakaret için, ölüm sizin hakkınız değil mi?

EURİPİDES

Hayır, Apollon adına, hayır. Bu benim demokratik tarzım.

DİONYSOS

Ah, hadi kapatalım artık bu bahsi. Sizin adınız, arkadaşım, pek öne çıkmaz burada.

EURİPİDES

Madem bir diğerine geçelim;
Bütün bunlara konuşmayı ben öğrettim.

AİSKHYLOS

Bu doğru, sen bu kötülüğü yapmasaydın ben de yapardım,
Bütün ciğerlerin patladı.

EURİPİDES

Benim ileri sürdüğüm dize kuralları, kalemle temizce oyulmuş sözcükler;
Bakmak, taramak için haritasını çıkarmak, planlamak için;
Çevirmek, döndürmek, kur yapmak için;
Hepsine casusluk ederek, işin gizlisini saklısını araştırarak.

AİSKHYLOS

Evet yaptın; ben de bunu söylüyorum.

EURİPİDES

Onlara günlük hayattan sahneler gösterdim,
En ufak bir gafın anında fark edileceği, bildiğimiz, gördüğümüz sahneler.
Cycnuselar ve Memnonlar, atlarının başındaki zillerle korkunç bir şekilde giyinmişlerdi,
Seyirciyi dehşete düşürmek için,
Hiçbir zaman böbürlenmedim, ya da nefeslerini ve sözlerini bir tarafa atmadım
Bir şu öğrencininkine bakın, bir de benimkine; işte zıtlık burada.
Kaba Megaenetos ve pürüzlü Phormisos onun;
Büyük uzun mızrak sakallı ve borazanlı adamlar, çamla et parçalayanlar:
Bende ise, şık, zarif Theramenes ve Cleitophon var.

DİONYSOS

Theramenes? Zeki bir adam, acayip de sinsi:
Onu bir hastalık seline daldırmak lazım,
Daha çok yükselir, keskinleşir o zaman.

EURİPİDES

Ben onlara anlamanın yollarını öğrettim:
Oyunlarıma inceden inceye mantık kattım,
Tüm konuşmacılarım 'nasıl?', 'neden?' Sorularının cevaplarını aradılar.
Böylece insanlar olayların derinine inmeye,
Kaynaklarını, köklerini aramaya başladılar.
Ayrıca artık ailelerini eskiye göre
Çok daha iyi yönetiyorlar.
Devamlı şunları sorguluyorlar:
Ters giden ne?, Bu neden oldu?, Bu nasıl oldu?

DİONYSOS

Ah, gerçekten, bir adam şimdi asla eve gelmiyor,
Ancak araştırmaya başlıyor, tüm ailesine bağırıp çağırıyor:
Neden, nerede benim sürahim? Sorun ne?
Geçen seneki tabağım ölmüş gitmiş.
Bu zeytinleri kim tırtıkladı?
Allah sardalyelerden razı olsun, kim kemirdi bunun kafasını?
Tanrım, kayıp sarımsak nerede? Daha dün almadım mı onu?
Ah nerede o yaşlılar,
Bizim aptal gençlerimiz, kalın kafalı Mammacouth'lar gibi
Ağızlarını, gözlerini açıp otursunlar ancak.

KORO

"Tüm bunlar senin gözlemlerin, Akhilleus, en cesurumuz bizim",

Ne cevap vereceksin buna?

Dizginleri sımsıkı tut ki

Ateşli ruhun düzlükten dışarı atmasın seni,

Zeytinler geçti gitti, çizginin üzerindeler.

Müthiş, ağır bir görev getiriyor.

Ona cevap verdiğini gör, soylu yürek,

Ateşli münakaşaları bırak.

Rotanı bir denizciye danışarak çiz,

Brandaları al, yelkenleri kısalt,

Fırtınadan korunmak için bir kenara koy.

Rüzgâr dinip, yumuşadığında,

Yine kontrol altında,

Hızlı, daha hızlı git düşmanı yakalamaya.

Helen ozanlar, her şeyden önce dizeleri,

Tozdan cümleleri arkaya doğru yükseltin ki,

Kaleminizden düzgün, güzel, neşeli şeyler dökülsün.

AİSKHYLOS

Bu iğrenç talihsizlik karşısında öfkem sıcak daha.

Böyle bir adamla atışmak zorunda kaldığım için ruhum isyan ediyor;

Ama sırf burnu büyümesin diye karşılık veremem...

Gel, anlat bakalım, soylu bir şaire bizim övgülerimizi kazandıracak noktalar neler?

EURİPİDES

Hazır sözleri ve bilgece tavsiyeleri, bir de

Halkı daha iyi vatandaş, daha değerli insan olmaları yönünde eğitmesi.

AİSKHYLOS

Ama sen tam tersini yaptın,
Soylu, erdemli adamları buldun, değiştirdin,
Hem tek tek, hem bütün olarak daha kötüye götürdün.
Şimdi söyle bakalım, sen neyi hak ediyorsun?

DİONYSOS

Ona sorma, hayır. O düpedüz ölümü hak ediyor.

AİSKHYLOS

Bir bakalım nasıl adamlar aldı bu herif benden;
Altı adım yükseklikte duran,
Ne savaşta ne de barışta hiçbir vatandaşlık görevinden çekinmeyen
Kahraman ruhlar,
Şimdi oldukları gibi aylak, boş, alçak soytarılar, maskaralar değillerdi.
Dümen ve mızrak solurlar, gururlu başlarının tepesinde kar beyazı tüy taşırlardı.
Küçük oklar, dayanıklı boğa derisinden, yedi kez katlanmış çerçevesinde,
Savaşçı yürekleri.

DİONYSOS

Korunmacı işleriyle beni serseme çevirecek, biliyorum.
Bu iş giderek sarpa sarıyor.

EURİPİDES

Peki muhteşem dizelerinle onları nasıl büyük, yüce, cesur insanlar yapıyorsun?

DİONYSOS

Gel, Aiskhylos, cevap ver,
İnatçı gururun ve küstah hırsın yüzünden sessiz kalma.

AİSKHYLOS

Tanrı savaşlarıyla dolu bir oyun yazdım.

DİONYSOS

Adı?

AİSKHYLOS

"Thebes'e karşı yedili". Gerektiğinde savaş alanlarına hücum edilsin diye şişirilmiş, şevkle gözlemlenmiş bir oyun.

DİONYSOS

Sen ne kadar da rezil bir iş yaptın?
Theban'ları güçlendirdin, savaş için bir o kadar heveslendirdin.
İşte bu yüzden al kafana bu zımbayı.

AİSKHYLOS

Ah, bunu siz kendiniz de deneyebilirdiniz, ama siz
Bunun yerine başka işlere yöneldiniz.
Bundan sonraki oyunum da "Persler",
Dünyanın gösterebileceği en soylu eylemin gururu,
Herkes savaşmayı, ülkesinin düşmanlarını bozguna uğratmayı,
Yani galibiyet çelengini özledi.

DİONYSOS

Ne yalan söyleyeyim, onların, ölen büyük kralları Darius için inlemelerini duyduğumda çok memnun olmuştum;
Hepsi birlikte ellerini bunun gibi bir araya getirip kenetlediler,
Koro da "Evir alake"yi söyledi.

AİSKHYLOS

Evet, işte şaire düşen bazı işler; hele bir bakın,

Bu soylu ozanlar, şarkının efendileri, ta en başından sizlere ne iyilikler yaptılar.

İlk başta Orpheus, sizlere dini ayinleri öğretti, kanlı cinayetten sizin elinize bıraktı;

İyileşen bilge kâhin Musaios; her toprağın kültürü Hesiodos.

Şimdi toplanma zamanıdır, şimdi işe koyulma zamanıdır.

Ya Homeros,

Yiğitliğin, onurun, adaletin, savaşta dağınık düzenin parlaklığının,

Birlikleri toplayıp, askerleri silahlandırmanın şarkısını söyleyerek,

İlahi ününe kavuşmamış mıdır?

DİONYSOS

Evet, bence o bunu Pantacles'e öğretmedi;

Gösterinin başında onu gördüğüm zaman,

Neyin üzerinde durduğunu hayal edemedim.

Dümenini kafasının üstüne tutturmuştu,

Tüyünü de onun üstüne tutturmaya çalışıyordu.

AİSKHYLOS

Ya ötekiler, çok sayıda yiğit,

Onlara gerçek bir kahramanı, Lamachus'u öğretti;

Bu yüzden ruhumu etkiledi,

Bir sürü aslan yürekli şefi yazdım,

Parocluses, Teucers, hepsi de meşhur isimler;

Halkı, savaş borazanını ne vakit duyarsa duysun,

Hazırlanmaya seve seve teşvik ederim.

Ama Phaedralar ve Stheneboealar mı? Hayır! Böyle fahişeler

Asla oyunlarımı bozamaz.
Benim günlerce oturup bir aşk hastası kadını yazdığımı
Kimseler iddia edemez.

EURİPİDES

Senin için Kraliçe Afrodit'te ne bir kısmet ne de bir nasip var.

AİSKHYLOS

Bunun için Tanrı'ya şükürler olsun.
Ama senin ve senin gibilerin üzerinde, arkadaşım, yüce tanrıça oturdu;
En sonunda sizleri toprağa savurdu.

DİONYSOS

Ah, bu nadir basmakalıplık geldi.
Boynuzlu kocalar nasıl oluyor gösterdin; işte bak,
Sen kendin de benzer bir yazgıya çarptın.

EURİPİDES

Fakat söyle bana, çelişkin sansür memurum,
Benim Stheneboealarımın devlete nasıl bir zararı dokunabilir ki?

AİSKHYLOS

Bir sürü soylu kadın, soylu vatandaşların eşleri,
Senin Bellerophonscene'lerine daha fazla dayanamadılar,
Baldıran içip, öldüler.

EURİPİDES

O zaman merak ediyorum,
Phaedra'nın tutkulu aşkını anlattığım hikâye
Gerçek değil miydi?

AİSKHYLOS

Tam olarak değil. Fakat kutsal şair ensest ahlaksızlığını saklamalı,
Ortalık yerde halka gösterip, ilan etmemeli.
Okulda çocuklar için bir hoca bulunuyor,
Ama biz şairler, büyüklerin hocasıyız.
Konuşmak için dürüst, temiz şeyler bulmak zorundayız.

EURİPİDES

Büyük Lycabettuse'lardan konuşmak,
Parnassos kayalarının kocaman parçalarından konuşmak?
Bunlar mı konuşulacak dürüst temiz şeyler?
Günümüze uygun şeylerden konuşmalıyız.

AİSKHYLOS

Yazık! Zavallı budala, görmüyor musun,
Yüce düşünceler, cesur amaçlar için,
Kelimelerin kendileri de uygun olmalı?
Madem elbiselerinin bile kolları bacakları daha görkemli,
Giydikleri bile bizimkilerden büyük madem,
Kahramanların ve tanrısal güçlerin konuşmaları
Kulaklara daha büyükmüş gibi gelmeli,
Benim planım buydu işte, ama sen başlar başlamaz
Bozup, alçalttın onu.

EURİPİDES

Nasıl yani?

AİSKHYLOS

Merhametimizi ve insafımızı harekete geçirmek için,
Çaputlardaki krallarınız ve giydiğiniz paçavralar sebep oldu

bütün bunlara,
Bu dilenci gösterisine.

EURİPİDES

Peki ne zararı var bunların, bilmek isterdim doğrusu.

AİSKHYLOS

Bundan sonra hiçbir zengin vatanı için bir savaş kadırgası hazırlamayacak.
Kollarını, bacaklarını çaputlarla, paçavralarla sarıp,
Fakirim, çok fakirim diye sızlanacak.

DİONYSOS

Ama paçavranın altında has yünden, yumuşak,
Yani bir adam nasıl isterse öyle bir yelek giyiyor olacak.
Bir yandan vatanını dolandırır, ama iş çarşıdan balık almaya geldi mi,
Ondan heveslisi, ondan savurganı bulunmaz.

AİSKHYLOS

Üstelik tüm ülkenin şimdi yegane amacı,
Gevezelik etmek, uzun uzun çene çalmak, tartışmak.
Bütün uygulama yerleri sonunda
Kötü şöhrete terk edildi, boşaldı.
Sizin dersleriniz gençlerimize ve denizcilerimize,
Kaptanlarının verdikleri emirlere karşı
Meydan okumayı, onları tartışmayı ve yalanlamayı öğretti.
Daha yeni, ben sağken,
Düzenbazların aslında hiçbir şey bilmemelerine karşı çıkıyorum,
Bir tek hisselerini sağlama almayı,
Dalgalardan sağ salim kurtulunca da "Rhyppapae"yi söyleme-

yi bilirlerdi.

DİONYSOS

Ve de en alttaki küreği kuvvetle çeken adamın gözünde,
Sertliklerinden sıyrılmayı,
Gencecik, tatlı bir hizmetçi kızın onurunu lekelemeyi ve de
Karada bir hırsızlık serüveni yaşamayı.
Oysa şimdi gevezelik yapıp tartışıyorlar ve de kürek çekmiyorlar,
Tembel tembel, amaçsızca yüzüp, ileri geri ilerlemeyi biliyorlar.

AİSKHYLOS

Daha hangi hastalıkların yaratıcısı değil ki bu adam?
Çizdiği korkunç sahneleri bir düşünsenize;
Açık saçıklığını, pezevenklerini,
En kutsal tapınaklarda çocuk doğuran kadınları,
Kimisi kardeşiyle evlenip, sevişirken,
Diğerleri "Yaşıyor olmak yaşamak değildir" diye fikir yürütüyor.
İşte bu yüzden şehrimiz bu günlerde,
Sekreterlerle; her yerde, her zaman,
Şımarık oyunlarını oynayıp, Atina halkını aldatan
Halk avcılarından geçilmiyor.
Artık kimse, yarışlarda bir elinde meşale, koşabilmek için,
Yeteri kadar atletizm çalışmıyor.

DİONYSOS

Tanrım! Haklısın.
Panathena'da kırılıncaya kadar gülmüştüm:
Soluk renkli, göbekli genç bir adam, kalabalığın en sonunda,
Başını öne çıkarmış zar zor yürüyordu.

Boğazın en korkunç yerinde kapıdan baktı,
Ceramite'ler adama çarptılar, tokatladılar,
Kaburgalarına, beline, böğrüne, kasıklarına vurdular,
Onlar kıçına vurdukça, adam nefes nefese pufluyordu,
En sonunda şiddetli bir tokatla öyle bir nefes patlattı ki,
Meşale söndü.

KORO

Savaşa dehşetle bak, çarpışmada kuvvetli ol,
Savaş büyük ve çeşitli görünür.
Bu sallanıp durdukları kavgada karar vermek zor.
Bir taraf tüm şiddetiyle süren fırtına gibi.
Diğer taraf çatışma için her zaman uyanık,
Kaçamak cevaplarda, ağız kavgasında usta.
Hep aynı konumda olmak mutlu etmemeli seni:
Sivri dilini her alanda kullan.
Yani, münakaşa için her yola başvur,
Tartış, dövüş, hem azarla hem azarlan,
Belleğinden hem yenileri, hem eskileri dök ortaya,
Evet, ince, temiz, cüretkâr sözler bulabilmek için uğraş, didin.
Günümüz izleyicisi sanatsal bilginin zarafetinden,
Senin yapacağın incelikleri anlayacak güçten,
Yoksun diye mi korkacaksın?
Asılsın bunların hepsi, endişelenme.
Bundan önce herkes seferber oldu buna:
Hiçbir noktayı kaçırmaksızın, ellerinde bir kelime kitabı.
Parlak doğaları, şimdi, sanırım,
Yeni bilenmiş, keskin ve sivri.
Sözüm eksik kalacak diye sakın korkma.
Sen en azından izleyicilerin dinlediğinden emin ol,
Korkmadan savaş.

EURİPİDES

Peki, o zaman öndeyişlerinize döneceğim.
Sınava ilk başlayan, güzel ozanın oyunlarına da ilk başlar.
Gerçekler konuşulurken bile niye bu kadar mütevazı?

DİONYSOS

Hangisinden başlayacaksın?

EURİPİDES

Bir çoğuna bakacağım, ama öncelikle Oresteia'dan ünlü bir oyunu ele alalım.

DİONYSOS

Şişşt, herkes sessiz olsun! Aiskhylos başla.

AİSKHYLOS

"Ağırbaşlı Hermes, bir babanın gücünün tanığı. Bugün benim kurtarıcım ol, buraya gelirken de dönerken de yardımını benden esirgeme."

DİONYSOS

Yanlış var mı hiç?

EURİPİDES

Düzinelerce, belki daha da fazla.

DİONYSOS

Ah! Topu topu iki cümle zaten.

EURİPİDES

Öyle ama, her cümlede yirmi tane hata var.

DİONYSOS

Şimdi Aiskhylos, sessiz dur, eğer durmazsan
Bu vezindeki iki cümleyle kur yapamazsın.

AİSKHYLOS

Onun için mi sessiz durayım?

DİONYSOS

Beni dinleyecek olursan, evet.

EURİPİDES

Neden, burada ilk başlamak baştan başa hata.

AİSKHYLOS

Görüyor musun aptallığını?

DİONYSOS

Nasıl istersen öyle yap, ben ilgilenmiyorum.

AİSKHYLOS

(Euripides'e) Nerdeymiş benim hatalarım?

EURİPİDES

Başla tekrar.

AİSKHYLOS

"Ağırbaşlı Hermes, bir babanın gücünün tanığı"

EURİPİDES

Bir de, öldürülmüş babasının mezarı mıdır Orestes'in bahsettiği?

AİSKHYLOS

Ben de aksini iddia etmedim zaten.

EURİPİDES

Şöyle mi demek istiyor;
Babası vahşetle bir kadının eline düştüğü zaman,
El sanatı tanrısı işe tanıklık ediyordu?

AİSKHYLOS

Hayır bu o değil; o Hepler Hermes.
Buna mezarcı deniyor; mezarları toplayarak gösterdi bunu.
Babasının yetkisini elinde tutuyordu.

EURİPİDES

Daha kötü öyleyse.
Madem babasından aldı bu yetkiyi, niye mezarcı oluyor?

DİONYSOS

Babasının yanında mezarlık silahçısıydı.

AİSKHYLOS

Bacchus, içtiğiniz şarap bayat ve küflü.

DİONYSOS

Başka bir tane verin.
(Euripides'e) Hataları bulmaya devam et.

AİSKHYLOS

"Bugün benim kurtarıcım ol, buraya gelirken de dönerken de yardımını benden esirgeme."

EURİPİDES

Aynı şeyi iki kez söylüyorsun, zeki Aiskhylos.

DİONYSOS

Nasıl iki kere?

EURİPİDES

Açıklayayım; "gelirken" ve "dönerken" diyor. İkisi de aynı şey; "gelmek" ve "dönmek".

DİONYSOS

"Arkadaşım, bana yoğurma oluğunu ödünç ver; içinde yoğurabileceğim bir oluk sadece."

Deseydin tamamdı.

AİSKHYLOS

Öyle değil, ne çok konuşuyorsun?

Aynı değil onlar, kelimeler tamamen doğru.

DİONYSOS

Nasıl değil? Kelimeleri nasıl kullanıyorsun, anlat bana.

AİSKHYLOS

Evinden kovulmamış bir adam,

Şansa ihtiyacı olmadan, herhangi bir yere "gelir".

Ama bir sürgün hem "gelir", hem de "döner".

DİONYSOS

Oo güzel, Apollon adına! Sen ne diyorsun Euripides, buna karşılık?

EURİPİDES

Ben diyorum ki, Orestes hiçbir zaman "dönmedi". Gizlice geldi; kimse tanımadı onu.

DİONYSOS

Oo güzel, Hermes adına! (Kenara) Ne demek istediğine dair en ufak bir şüphem yok.

EURİPİDES

Başka bir dizeyi tekrarla.

DİONYSOS

Hadi Aiskhylos, tekrarla hemen birini; sen de bak bakalım neresi yanlış.

AİSKHYLOS

"Bu cenaze töreninde babama sesleniyorum şimdi, duymak, kulak vermek için."

EURİPİDES

İşte yine aynı şeyi yapıyor. "Duymak" ve "kulak vermek" tamamen aynı anlama gelir.

DİONYSOS

Evet, ama ölüyle konuşuyor, seni hilebaz,
Ölüler bizi duyamazlar, bu yüzden üç kere sesleniriz onlara.

AİSKHYLOS

Peki sen nasıl yapıyorsun öndeyişlerini?

EURİPİDES

Göreceksin; en ufak bir şeyin iki kez söylendiğini,
Veya gereksiz yere şişirilmiş herhangi bir sözü bulursan,
Suratıma tükürebilirsin.

DİONYSOS

Başla o zaman,
Senin hatasız, doğru öndeyişlerini duymaya can atıyorum.

EURİPİDES

"Oidipus başlarda mutlu bir adamdı."

AİSKHYLOS

Hiç de değil, Zeus adına, oldukça mutsuz bir adamdı.
Daha doğmadan, hatta rahme bile düşmeden,
Apollon babasının katili olacağını haber vermişti.
Nasıl mutlu bir adam olabilir ki başlarda?

EURİPİDES

"Sonra insanların en sefili oldu."

AİSKHYLOS

Ah hayır, Zeus adına; her zaman öyleydi.
Doğar doğmaz büyüyüp de babasını öldürmesin diye,
Toprak bir çömlekte (kış vaktiydi o zaman) iki ayak bileğini de
Delip şişirdiler, topallaya topallaya Polybos'a gitti:
Gençliğinde yaşlı bir kocakarıyla, onunla birlikte annesiyle de, evlendi.
İki gözünü de oydular.

DİONYSOS

Erasinides'in meslektaşı olduğu zamanlarda, gerçekten mutluydu!

EURİPİDES

Mantıksız; söylüyorum, benim öndeyişlerim mükemmel.

AİSKHYLOS

O zaman hayır, Zeus adına, cümlelerini daha fazla satır satır hırpalamayacağım. Tanrı'nın da yardımıyla öndeyişlerini bir yağ şişesiyle paramparça edeceğim.

EURİPİDES

Bir yağ şişesi ne demek?

AİSKHYLOS

Sadece bir şişe. Öyle bir kuruyorsun ki cümlelerini, teker teker hepsi "bir yağ şişesine" yaraşır, ya da "yatak örtüsü kılıfına", ya da "el çantasına".

Bunu burada, şimdi kanıtlayacağım.

EURİPİDES

Kanıtlayacak mısın? Sen mi?

AİSKHYLOS

Evet, ben kanıtlayacağım.

DİONYSOS

Tamam o zaman, başla.

EURİPİDES

"Aigisthos, elli oğluyla birlikte denizde ilerlerken, eski efsanelerin belirttiğine göre, Argos'a uğrayarak."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

EURİPİDES

Salla şunu, ne demek bu? Allah kahretsin şu yağ şişesini!

DİONYSOS

Başka bir tane verin ona; bırakalım tekrar denesin.

EURİPİDES

"Geyik derilerinden kıyafetler kuşanmış Bacchus,
Elinde meşale ve sopa, koro dansında
Parnassos boyunca hoplayıp, zıplarken."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

DİONYSOS

Ah, yine bu şişeye tutulduk!

EURİPİDES

Hah, hah, bu daha bir şey değil. İşte benim öndeyişim,
O yağ şişesini koyamayacak hiçbir yere:
"Önüne gelen en ufak şeyde kimse kutsanmaz.
Bir tanesi soylu ama parasız doğdu,
Diğeri...

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

DİONYSOS

Euripides!

EURİPİDES

Efendim?

DİONYSOS

İndir yelkenleri, oğlum;
Bu yağ şişesi bir fırtına çıkartacak.

EURİPİDES

Demeter adına, umurumda bile değil;
Şimdi alırım ben o yağ şişesini onun elinden.

DİONYSOS

Hadi o zaman, devam et;
Yağ şişesini de bir yerlerde sakla ama.

EURİPİDES

"Bir kez Kadmos, Sidonian'ı şehirde bırakarak, Agenor'un oğlu..."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

DİONYSOS

Ah evlat, al artık şu yağ şişesini, yoksa paramparça edecek senin öndeyişlerini.

EURİPİDES

Ben, alayım mı?

DİONYSOS

Bana sorarsan evet.

EURİPİDES

Hayır, hayır, bu yağ şişesini karıştıramayacağı pek çok öndeyişim var daha.

"Pelops, Tantalos'un oğlu, kısrağını Pisa'ya sürerken..."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

DİONYSOS

İşte, soktu yine şu yağ şişesini, Allah aşkına ver şunun parasını, evlat.

EURİPİDES

Zeus adına, daha değil; daha bir sürü öndeyişim var.

"Oineus bir keresinde, ekin biçerken..."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

EURİPİDES

Yalvarırım, bırak da bir dizeyi tam okuyabileyim.

"Oineus bir keresinde, ekin biçerken, bereketli hasat ilk meyvelerini vererek..."

AİSKHYLOS

Yağ şişesini kaybetti.

DİONYSOS

'Vererek'in işi ne? Yuh! Kim çaldı onu?

EURİPİDES

Canını sıkmaktan vazgeç! Bırak böyle devam etsin!
"Hikâye bizzat Zeus'un ağzından anlatılıyor."

DİONYSOS

Hayır, "Yağ şişesini kaybetti" diyerek kesecek yine.
Senin öndeyişlerindeki yağ şişeleri
Gözdeki arpacık gibi büyüyüp çoğalıyor.
Yalvarırım, onun ezgilerine başvur.

EURİPİDES

Onun zavallı bir ezgici olduğunu
Kolaylıkla gösterebilirim;
Yaptıklarının hepsi birbirine benziyor.

KORO

Ne olacak şimdi?
Hangi ozanın kazandığını
Söylemeye nasıl cesaret edecek,
Düşünmesi güç,
Günümüzde oyunları,
Her zamankinden daha ünlü,
Daha övgülü,
Bir sürü, adil oyun.
Ben daha çok
Tragedya kralımıza karşı
Yaptığı ithamlara şaşıyorum;
Evet onun için korkuyorum.

EURİPİDES

Mükemmel oyunlar! Evet, göreceksiniz. Bütün o ölçülü nağmelerini kesip, bire indireceğim.

DİONYSOS

Ben de bir iki çakıl taşı alacağım, sen saymaya devam et.

(Flüt sesinin duyulduğu kısa bir ara. Müzik 1277. dizeye kadar, anlatıcıya eşlik ediyormuş gibi devam eder.)

EURİPİDES

Phthia Lordu, Akhilleus,
"Bölünmüş kahramanlık sesini niye duyuyorsun.
Ah! Mahvetmek! Kurtuluşa yakın değil misin?"
Biz gölün kıyısında oturanlar, atamız Hermes'in hayranlarıyız.
Ah! Mahvetmek! Kurtuluşa yakın değil misin?

DİONYSOS

Ah Aiskhylos, iki kez mahvoldun!

EURİPİDES

Bana kulak verin, yüce kral, evet kulak verin,
"Atrides, Achaean'ların en soylusu.
Hah! Mahvetmek! Kurtuluşa yakın değil misin?"

DİONYSOS

Üç kez, Aiskhylos, üç kez mahvoldun!

EURİPİDES

Susun! Arı memurları buradalar:
"Derhal Artemis Tapınağı'nı açacaklar.
Ah! Mahvetmek! Kurtuluşa yakın değil misin?

Kabile reislerinin karşılaştıkları işareti
Sizlere (bildiğim için) ben açıklayacağım.
Ah! Mahvetmek! Kurtuluşa yakın değil misin?"

DİONYSOS

Ah Zeus ve Kral, ne de çok mahvoluş! Banyoya gitsem iyi olacak;
Eminim, böbreklerim tüm bu mahvolmalardan iltihap toplamıştır.

EURİPİDES

Lir eşliğinde yazılan ezgilerinden toplanmış başka bir oyun destesini dinleyene kadar bekle.

DİONYSOS

Tamam tamam, devam et o zaman. Ama daha fazla mahvoluş istemiyorum, lütfen.

EURİPİDES

"Achaea'nın taht ikizleri, güçlü Helen'lerin efendileri,
Ah flattotrettoflattotrat!
Sendeth, Sfenks, şansa meyil vermeyen, kanlı tazı başkanlığı.
Ah flattotrettoflattotrat!
Kırlangıç kanatlı hava tazıları için ganimetleri hazırladı.
Ah flattotrettoflattotrat!
Taht aşağıya Aialar'a taşınıyor.
Ah flattotrettoflattotrat!"

DİONYSOS

Bu flattotrettolar da nereden geliyor? Maraton'dan mı?
Nereden çıkardın bu kablo hortumu seslerini?

AİSKHYLOS

Ben oyunlarımı en soylu başlangıçlardan, en soylu bitirişlerden getirdim,

Phrynichus'un koparılmayı bekleyen çiçekleri gibi,

İlham perilerinin kutsal bahçesinde gönülsüzce duruyor.

Bir de onun oyunlarına bakın, hepsi de çürümüş şeylerden alınmış,

Carian'ın yivlerinden, Milet avlarından,

Dans, müzik ve ağıt.

Doğrudan bunları duyacaksınız.

Bana liri getirin.

Böyle şarkılar neden sanki, hâlâ lire ihtiyaç duyuyor?

Hani nerde O, gürültü patırtıları, kastanyetleri?

Euripides'in ilham perisi,

Tanıt kendini: Dizelerin bir tanrıçaya yaraşır olsun.

DİONYSOS

Perinin kendisi asla bir ahlaksız olamaz değil mi? Hayır!

AİSKHYLOS

Denizdeki dalgaları hafif hafif oynatıp,

Kalemini kanatlarından süzülen tuzlu sularla dolduran,

Geveze Halcyonlar.

Parmaklarını fır-r-r-r-r-rıl fırıl çalıştırıp,

Çatının altındaki çıkıntılarda,

Küçük, gevrek, ağları

Çaprazlama ören örümcekler.

Ozanın mekik dokurkenki dikkati.

Flüt sesine hayran yunusların,
Karanlıktan korkmayan gemilerin önünden,
Hoplaya zıplaya geçişleri.

Burada yarışlar, orada kehanetler.
Tazecik asmaların gülümsemesinin verdiği neşe,
Ve de insanın aklını çelen, üzüm sülükleri.

Ah sarıl bana oğlum, sarıl bana.

(Dionysos'a) Bu ayağı görüyor musun?

DİONYSOS

Evet, görüyorum.

AİSKHYLOS

Ya bunu?

DİONYSOS

Onu da görüyorum.

AİSKHYLOS

(Euripides'e)

Sen, bu söylediklerinle,
Gyrene'nin kucaklaşmalarını andıran
Kendi şarkılarına bakmadan,
Benimkilerini kötülemeye kalktın.
Bunlar da bir tarafa,
Tek sesli ağıtlarının nasıl düzenlendiğini,
Göstereceğim şimdi sana.

Ah alacakaranlık, gizemli Gece,
Sayısız uğursuzlukların hüküm sürdüğü
Görülmeyen dünyadan gönderilen
Bu Rüya neyin nesi?
Cansız hayattan bir şey,
Kara geceden bir çocuk,
Pıhtılı, berbat bir görünüm,
Siyah cenaze yaşmakları içinde,
Gözlerinde cinayet,
Kocaman tırnakları.

Yakın fenerlerinizi bakirelerim, testilerinizi akıntıya daldırıp
Su çekin bana, buharlaşana kadar kaynatın ki
Yıkanıp bu kötü rüyanın etkilerinden arınayım.

Deniz Tanrısı!
Rüyam gerçek oldu.
Hey kiracılar, hey,
Bu görünen bir mucize.
Glyce, horozumu da alıp ortadan kayboldu.
Horozumun ötüşü bu!
Ah Mania, yardım et! Ah kaya bilginleri,
Koşun! Yakalayın!
İçeride benim için çalışan zavallı kız,
Mükemmel bir makara yünü eğirirken ben,
Parmaklarım fır-r-r-r-r-rıl fırıl çalışırken,
O da benim ağır örekemi taşır,
"Sabahın karanlığında panayıra gidip, satayım bunları"
Diye geçirir aklından bir de.
Ama o yukarı, maviliğe uçtu, uçtu,
Kanatlarının ucundan hafifçe dışarı süzüldü;
Bana da vasiyet ettiği ıstırap, sadece ıstırap,

Ve gözyaşları, acılı gözyaşları, gözlerimden süzülen,
Yaslı başım benim, ağlamalıyım, ağlamalıyım.
Ah İda'nın çocukları, Girit'nin evlatları,
Kurtuluş geliyor, başınızı dik tutun;
Rahatsız ayaklarınız üzerinde parıldayın,
Evinin etrafında bir daire çizip bekleyin.
Ah Artemis, tanrının hizmetçisi,
Avcı kadın Dictynna, seni görmek ne güzel?
Ah getir de o iyi koku alan hayvanlarını,
Birlikte tüm evlerin etrafında avlanalım.
Ah Hecate, ateşli lekelerle,
Ah Zeus'un kızı, doldur ellerini silahlarla,
Bu hızlı eller, hem sağ hem de sol,
Işınlarını Glyce'nin kulübesine gönder.
Ben de ay ışığında gelirim belki sakince,
Bu hırsızlığı izlemeye.

DİONYSOS

İkiniz için de bu kadar kaside yeter artık.

AİSKHYLOS

Benim için yeterli. Şimdi adamı teraziye getirebilirim. Şuradaki, yalnız duran adam şiirlerimizi sınayacak ve de kimin kelimeleri daha ağır, kanıtlayacak; benimkiler mi yoksa onunkiler mi?

DİONYSOS

Buraya gelin madem ikiniz de,
Şiir sanatını bir kilo peynir gibi tartmam gerekiyor çünkü.

KORO

Ah bütün bu zahmetli sözler geçti gitti!
Vahşi, abartılı, yepyeni,

Muhteşem şeyler yapacaklar şimdi!
Bunu onlar değil de kim düşünebilirdi ?
Yolda bir adama denk gelsem de,
Bana bunları anlatsa,
Beni kandırıyor derdim içimden,
Düşünürdüm, amma da uyduruyor diye.
Asla inanmazdım böyle bir hikâyeye.

DİONYSOS

İkiniz de dikilin bakalım tartıda.

AİSKHYLOS ve DİONYSOS

Buradayız.

DİONYSOS

Şimdi dizelerinizi okurken sağlamca tutun,
Ben "Guguk" diye bağırana kadar da bırakmayın.

AİSKHYLOS ve DİONYSOS

Hazırız.

DİONYSOS

Şimdi tartıya okuyun dizelerinizi.

EURİPİDES

"Ah Argo, hiçbir zaman kanat takamadı ona."

AİSKHYLOS

"Spercheius Nehri, sığır otlatanların uğrak yeri."

DİONYSOS

Guguk! Durun. İşte bakın, kat kat daha aşağıda tartısı, daha da iniyor aşağıya.

EURİPİDES

Ne, nasıl oldu bu iş?

DİONYSOS

Tıpkı bir yün satıcısının,
Daha ağır gelsin diye yününü ıslatması gibi,
İşin içine nehri soktu.
Oysa sen, hafif, kanatlı kelimeler söyledin.

EURİPİDES

Tamam, bırakın da benimle başka bir mısrada kapışsın.

DİONYSOS

İkiniz de tartıya.

AİSKHYLOS ve DİONYSOS

Hazırız.

DİONYSOS

Başlayın.

EURİPİDES

"İnancın tek tapınağı etkili konuşmadır."

AİSKHYLOS

"Ölüler hediyelerden hoşlanmaz, tanrıların arasında yalnızken."

DİONYSOS

Durun, durun. Onun tartısı yine aşağı gidiyor. En ağır hastalığı, ölümü attı ortaya.

EURİPİDES

Ben de "İnanç" dedim, en çok sevilen kelime.

DİONYSOS

Nafile, boş bir ses; anlamdan yoksun.

Şöyle daha çok ağırlık yapacak dizelerini düşün,

Tartını aşağı çekmen için daha güçlü, daha büyük şeyler lazım.

EURİPİDES

Nerede var benim böyle bir dizem? Nerde? Göster hadi.

DİONYSOS

Söyleyeceğim ben sana.

"Akhilleus iki tekli, bir de dörtlü attı."

Hadi, oku dizelerini; son şansın bu senin.

EURİPİDES

"Sağ eliyle demir kıskaçlı bir topuzu kavramıştı."

AİSKHYLOS

"Araba araba üstüne, ceset ceset üstüne savruldu."

DİONYSOS

Al işte! Yine yendi seni.

EURİPİDES

Yendi mi? Nasıl?

DİONYSOS

İki araba, iki de ölüyle tabii ki;
Beş puan, Mısırlılar kaldıramaz bu ağırlığı.

AİSKHYLOS

Daha fazla "dizeye dize" yarışı yok;
Bırakın çocuklarını, karısını, Cephisophon'u alsın gitsin,
Kitaplarını da toplayıp kolunun altında götürsün,
Benim iki dizem onun bir düzine dizesinden fazla gelir.

DİONYSOS

İkisi de arkadaşım; aralarında karar veremiyorum.
İkisiyle de aram bozulsun istemem:
Biri çok zeki, diğeri de bana çok keyif veriyor.

PLUTON

Bunun için gelmedin mi buraya? Hiçbir etkin olmayacak mı?

DİONYSOS

Ama nasıl karar vereyim?

PLUTON

Kazananı yanında götür o zaman;
Böylece gezin de boşa gitmemiş olur.

DİONYSOS

Allah yüceliğinizi korusun! Ben bir şairden sonra
Aşağıya geldim.

EURİPİDES

Yani?

DİONYSOS

Yani şehir, koro oyunlarını koruyabilir.
Şimdi hanginiz şehre en iyi öğüdü verirse,
O benimle birlikte gelecek.
İlk Alkibiades,
Bırak ikisi de ne düşünüyorsa söylesin;
Şehir acılar içinde kıvranıyor.

EURİPİDES

Kendisi bu konuda ne diyor?

DİONYSOS

Ne mi diyor? Seviyor, nefret ediyor, ama onu geri kazanmak istiyor.
Siz bana adam hakkında öğüt verin.

EURİPİDES

Şehrine yardım etmekte yavaş,
Zarar vermekte hızlı adamlardan nefret ederim;
Kendi dertlerine bir sürü çare bulurlarken,
Konu ülkelerine geldi mi bir tane bile çıkartamazlar.

AİSKHYLOS

En iyisi ülkede hiç aslan yetiştirmemekti;
Ama yetişmişse de, huyuna gitmek en iyisidir.

DİONYSOS

Kurtarıcı Zeus adına, hâlâ karar veremiyorum.
Biri çok zeki, öteki de çok açık.
İşte bir kez daha;
Sırayla açıklayın bakalım
Ülkenin güvenliği için ne gibi planlarınız var.

EURİPİDES

"Önce Cleocritus Cinesias'la birlikte kanatlanır,
Sonra da Zephyrs onları sulak düzlüğe sürükler."

DİONYSOS

Komik bir yaklaşım, kabul ediyorum, ama mantığı nerede?

EURİPİDES

Donanmalar çarpışırken, ellerindeki şişelerle,
Düşman askerlerini sirke yağmuruna tutabilirler,
Gözlerinin içine doğru.
Biliyorum, sana da anlatabilirim.

DİONYSOS

Anlat o zaman.

EURİPİDES

Şimdi kuşku duyulan şeylere güvenilecek,
Güvenilen şeylerden de kuşku duyulacak.

DİONYSOS

Nasıl! Anlayamadım tam.
Akıllılık taslamayı bırak, açık konuş.

EURİPİDES

Eğer şimdi güvenmediğimiz hemşerilerimize güvenir,
Çalıştırmadıklarımızı işe alırsak,
Şehir kurtulur.
Madem şimdi tuttuğumuz yol işe yaramıyor,
Kurtuluşu ters yönde aramamız lazım.

DİONYSOS

Güzel, ah Palamedes! Güzel, ah sen ne zekisin! Bu senin mi yoksa Cephisophon'un mu fikri?

EURİPİDES

Bu benim fikrimdi: ama sirke planı ona ait.

DİONYSOS

(Aiskhylos'a) Sıra sende şimdi.

AİSKHYLOS

Bana şehrin kimleri kullandığını söylemen lazım. İyiyi ve faydalıyı mı?

DİONYSOS

Sen neyden bahsediyorsun? Onlardan nefret ediyor.

AİSKHYLOS

Kötüleri mi seviyor?

DİONYSOS

Sevmiyor ama, mecburen onları kullanıyor.

AİSKHYLOS

Bunlara ne saçaklı, ne de yünlü ceketler uyar,
Nasıl olur da böyle biri şehri kurtarabilir?

DİONYSOS

Çok biliyorsan sen bul bir çözüm.

AİSKHYLOS

Ben orada konuşacağım; burada cevap veremem.

DİONYSOS

Hayır, hayır, bahşişlerini yükselt.

AİSKHYLOS

Düşmanın toprağını kendi toprakları,
Kendi topraklarını da düşmanın toprakları sayacakları zaman:
Gemilerinin gerçek zenginlikleri olduğunu anlayacaklar,
O zaman buna aldatan servet diyecekler.

DİONYSOS

Evet, ama biliyorsun; adalet bunu aşağı çekecektir.

PLUTON

Hadi madem karar ver.

DİONYSOS

Tamam veriyorum kararımı. Ruhuma haz veren adamı seçeceğim.

EURİPİDES

Sövdüğün tanrıları tekrar hatırlıyorsun demek,
Arkadaşlarını seçip, beni eve götüreceksin.

DİONYSOS

O küfreden benim dilimdi,
Seçimim Aiskhylos'tan yana.

EURİPİDES

Hah! Ne yaptın sen?

DİONYSOS

Ne mi yaptım? Zafer ödülünü Aiskhylos'a verdim;
Ne var bunda?

EURİPİDES

Bu yaptığın utanmazlıktan sonra nasıl oluyor da yüzüme bakabiliyorsun?

DİONYSOS

Neyi utanmazlık oluyormuş bunun, hele seyirci de benden yanaysa?

EURİPİDES

Duymadın mı? Alçak herif, beni ölü mü bırakıyorsun yine?

DİONYSOS

Kim bilir, belki de ölüm hayattır, hayat da ölüm.
Nefes almak koyun suyu, uyumak da koyun postudur belki?

PLUTON

Dionysos gel şimdi içeri.

DİONYSOS

Niçin?

PLUTON

Gitmeden bir yemek ye.

DİONYSOS

İyi fikir doğrusu. Bak bunu asla reddetmem.

KORO

Keskin zekâlı adam
Kutsandı.
Genelde gördüğümüz bu.
Bu şöhretli ozan şimdi
Yukarıya, dünyaya çıkacak.
Ne mutlu şehrine,
Ne mutlu arkadaşlarına ki
Bu keskin zekâlı adam
Yanlarına gidecek.
Doğru olan, yakışan da bu,
Sokrates'in oturmasıyla değil,
Başıboş konuşmanın peşine düşmekle değil,
Tragedya sanatını
Soylu gerçeklerden mahrum bırakarak değil,
Ama tabii ki okul mantığıyla,
İyi seçilmiş kaçamak cevaplar,
İyi kurulmuş cümleler,
Bir aptalın parçası mı ki bunlar?

PLUTON

Elveda o zaman, büyük alim Aiskhylos,
Git ve
Soylu düşüncenin ürünü az rastlanır özdeyişlerinle,
Aptalları cezalandırarak,
Ülkemizi kurtar.

Bir sürü aptal oturuyor orada.
Bunu al, arkadaşım Cleophon'a ver,
Bunu da para getiren tayfaya,
Nicomachus'a, Myrmex'e, sonra
Bunu da al Archenomus'a ver.

Acele ettikleri ölüm krallığımda neler oluyor,
Geciktirmeden bir bir anlat onlara.
Eğer yukarıda aylaklık ederlerse, yemin ederim,
Ben kendim gelip tutuklarım onları.
Bütün şehirde damgalı ve zincirli köleler,
Aşağılık maskaralarla birlikte,
Adeimantus, Leucolophus'un oğlu,
Aşağıya, aşağıya, aşağıdaki karanlığa gidecekler.

AİSKHYLOS

Görevi üstüme alıyorum.
Sandalyemi de bu arada
Sophokles'e emanet ediyorum,
Çünkü ilahi sanatımızda ikinci olarak onu sayarım
Bir dahaki gelişime dek o otursun senin yanında.
Ama şuradaki hergele,
Aşağılık soytarı, hastalık işçisi,
İstese dahi,
Boş kalan yerime oturmasına izin verme.

PLUTON

(Koroya)
Kutsal meşaleler alev alıp titrerken
Siz de gizemli kalabalığınızla eşlik edin ona.
Kendi tatlı şarkıları ve soylu bayram türküleriyle,
Yukarıya kadar götürün onu.

KORO

İlk olarak, muzaffer ozan ışığa doğru ilerlerken,
Siz aşağı tarafın hâkim güçleri,
Yolculuğu boyunca başarısını kabul edin.

Doğru yolu bulması için şehrine verdiği öğütleri yerine getirin.

Biz de sonunda acıdan, korkudan, ıstıraptan kurtulacağız,
Savaştan uzak kalacağız.
Bırakın da Cleophon ve arkadaşları,
Savaşmaları gerekiyorsa savaşsınlar.
Anayurtlarından uzakta.

PERDE

OYUNDA GEÇEN YER ve ADLAR HAKKINDA BİLGİ

Agathon: Atinalı ünlü bir trajedi yazarı.

Agenor: Finikeliler soyunun atası İo'nun torunu Telephassa ile evlendi. Europa adlı bir kızı ile Kadmos, Phoeniks, Kiliks adlarında üç oğlu oldu. Troya surları dibinde öldürülen Theano ile Antenor'un oğlunun adı da Agenor'dur. Bazı mitologlar, Agenor'un Poseidon ile adını kuzey Afrika'da Libya'ya veren Lybye adında bir perinin oğlu olduğunu söylerler.

Aias: (Lat. Ajax) – Troya Savaşı'na katılmış iki kahramanın adı: I – Aias, Salamis Kralı Telamon'un oğlu. İlyada'da Akhilleus'tan sonra en yiğit kahraman olarak anılır. II– Aias: Lokris'li oğlu kırk gemi ile Troya'ya gitti. Çok hızlı koşardı.

Aigisthos: (Fr. Egisthe – İng. Aigisthus) Kral Thyestes'in kendi öz kızı Pelopia'dan oğlu. Baba ile kızı arasındaki bu iğrenç sevginin meyvesi olan bu çocuk, halkın ayıplamasından utanıldığı için doğruca ormana bırakılmıştı. Çobanlar, keçi sütü ile bunu beslediler. Sonradan amcası Atreus'u öldüren ve Trobia savaşına giden Agamemnon'un karısını ayartan bu bahtsız delikanlı, Agamemnon'u da öldürdü. Fakat kendisi de Orestes tarafından öldürüldü. Birçok şair, bu acıklı olaylardan ilham alarak eserler yazdı. Bunlar arasında Aiskhylos da vardır.

Aiolos: (Fr. Eoel – İng. Aeolos) Rüzgârların Tanrısına verilen ad. Bunu, bazıları Zeus'un, bazıları Hipotes ile Menalippe'nin oğlu sayarlar.

Aiskhylos: Milattan önce 500'lü yıllarda yaşamış, üzüm bahçelerinde çalışırken ilahi bir işaret ile kendini yazmaya adamış ozan. Genç yaşında savaşlara katıldı. Bu da onun yazılarını etkiledi doğal olarak. Tragedyalarında savaşta gördüğü sahneleri anlatır.

Akhilleus: (Achilles) Homeros'un İlyada'sı ile başka epopelerde adı geçen ünlü Yunan kahramanı Peleus ile Tethys'in oğlu. Tanrılar soyundan olan annesi, onu ölümsüz kılmak istedi, doğunca tılsımlı bir ateşe tuttu, fakat kocası Peleus'un ansızın gelmesi üzerine işi yarıda kaldı. Akhilleus'un kaderinde

iki hayattan biri vardı: Ya kısa, fakat şan ve şeref dolu, yahut yahut uzun, fakat silik sönük bir yaşam. Bir rivayete göre, annesi onu yaralanmaması için, topuğundan tutarak (Styks) ırmağına daldırdı. Bu sebepten kahramanın, suya batmamış olan topuğundan başka hiçbir yerine ok işlemez, kılıç kesmezdi. Onu Kentor Khiron terbiye etti. Khiron ona ok atmayı, yaraları tedavi etmeyi öğretti. Onu cesur, atılgan bir kahraman yapmak için, aslan iliği ile besledi. Bu yüzden o, altı yaşına basınca, aslanları öldürmeye, koşan geyikleri yakalamaya başladı. Homeros'a göre o, Yunanlıların en büyük kahramanıdır.

Alkibiades: 27 yıl suren Peleponez Savaşı süresince 5 kez taraf değiştirip, toplam 7 ülkeyi (bu ülkelerden birinin Pers İmparatorluğu olduğu da düşünülürse; sayısız halkı da diyebiliriz) birbirine düşüren, Platon'un diyaloglarında da değinilen kişi.

Alkmene: Amphitryonun karısı, Herakles'in annesi.

Andromeda: Kral Kepheus ile Kassiope'nin kızı.

Apollon: (Lat. Phebus) Zeus ile Leto'nun oğlu, Artemis'in kardeşi, güneş ve güzel sanatlar tanrısı. Ayrıca kehanet tanrısıdır. İnsanlar geleceklerini öğrenmek için, günahlarından arınmak ya da güzel öğütler almak için onun Delphoi' deki tapınağına başvururlar.

Argo: Argonautlar'ın gemisini yapan ustanın adı Argo'ydu. Elli kürekle çekilen bu gemiye de, yapanın adı verildi.

Argos: Argo gemisini yapan ustanın ve yaptığı geminin adı.

Atrides: Atreus soyundan gelenler bu adla anılır, özellikle Agememnon ve Menelaos.

Attika: Athena'nın kutsal ili. Theseus'un, Daidalos'un yurdu.

Bacehus: Dionysos.

Bakis: Konuşucu anlamına gelen bu kelime, birçok kahine verilen isimdir.

Ceres: Romalıların toprak ve ürünler Tanrıçası Demeter'e verdikleri ad.

Darius: Buyuk İskender ile birkaç defa savaşıp, sonra Hindistan'a kaçmak zorunda kalan Pers kralı.

Delos: Yüzen bir ada iken Artemis ve Apollon'un doğumu için Zeus onu denizin üzerinde sabit bir ada haline getirir.

Demeter: (Lat. Ceres) – Toprak ve ürün Tanrısı.

Dionysos: (Lat. Bakkhus – Bakkhos) Şarap Tanrısı.

Empusa: Hekate'nin, insanları korkutmak için yarattığı bir canavar. Her çeşit kılığa girebilirdi. İnsan etiyle beslenir ve kurbanlarını çok güzel bir kadın kılığına girerek avlarmış.

Epidauros: Asklepios'un en meşhur tapınağının bulunduğu yer. Orada onunla birlikte, kızı sağlık Tanrıçası Hygieia'ya da tapınılıyordu.

Euripides: (M.Ö. 480-406) Tiyatro sanatının Aiskhylos ve Sophokles ile birlikte üç babasından biri.

Hades: (Lat. Pluton) Kronos'un oğlu. Cehennemlerin, karanlık yeraltı âleminin, ölüler diyarının Tanrısı ve öteki dünyanın adı.

Hegeleos: Herakles'in torunu. Omphale ile Herakles'ten olan Tyresenos'un oğlu. Hegeleos'un babası; muharebelerde çalışan trompeti icat etti.

Herakles: (Lat. Hercules) Zeus'un oğlu, kuvvet Tanrısı.

Hermes: (Lat. Mercurius) Tanrıların ulağı, habercisi.

Hesiodos: M.Ö. 700'lü yıllarda yaşamış Antik Yunan şairi. Didaktik şiirin babası sayılır. "Theogony" ve "İşler ve Günler" tamamı günümüze kadar gelmiş eserleridir.

Homeros: "İlyada" ve "Odyssea"nın yazarı, Yunan edebiyatının en büyük ismidir.

İakkhos: Eleusis Mystria'larının tanrısı. Bazıları onu Demeter'in oğlu olarak gösterirlerse de, çoğu zaman Zeus ile Persephone'nin oğlu olduğu söylenir. Önce adı Zagreus olan bu çocuğu Zeus, kıskanç karısının takibinden kurtarmak için şekilden şekle sokuyordu. Onu bir boğa şekline soktuğu gün, takip edenler yakaladılar ve boğayı kestiler, parçaladılar. Zeus, oğlunun yardımına yetişemedi. Onu parçalayan Titan'ları yıldırımlarıyla öldürdü ve Apollon'a oğlunun cesedinden artakalan parçalarını, Parnassos Dağı'nın tepesine getirmesini emretti. Apollon, çocuğun henüz çarpmakta olan kalbini getirmişti. Onu emdi, Zagreus'u yeniden yarattı, bu defa ona İakkhos adını koydu.

İda: Edremit Körfezi'nin kuzeyinde, 1756 metre yükseklikte, bugün "Kaz Dağı" denilen dağın eski adı. O zamanlar sık ormanlarla kaplı bulunan bu dağın mitolojide önemi çok büyüktür. Paris, burada Afrodit'i diğer tanrıçalardan güzel bulmuştu. Ganymedes'i, Zeus bir kartal olup buradan kaçırmıştı. Bir İda Dağı da Girit adasında bulunuyordu. Tanrılar tanrısı burada bir mağarada büyümüştü.

Kadmos: Thebai Krallarından biri. Agenor ile Telephassa ya da Agriope'nin oğlu.

Kerberos: Ölüler diyarının kapısını bekleyen korkunç köpek.

Kokytos: Ölüler ülkesinde, yeraltında akan gözyaşı ırmağının adı Kokytos idi. Acı nehri olan Akheron, Ateş nehri olan Pyrihplegethon ve suyunu içenlere her şeyi unutturan Lethe ırmağı ile Kokytos ölüler diyarında hazin hazin akarlardı.

Kreta: Girit.

Lethe: Cehennemde akan nehirlerden biri. Buna "Unutturma Irmağı" da derler. Öteki dünyaya gidenler, bu ırmağın suyundan içmek zorundaydılar.

Çünkü ondan içenler, her şeyi unuturlardı. Bu, insanlar için bir lütuftu. Çünkü dünyadaki acılı günlerin, sefaletlerin, onların kafasında hiçbir izi, en ufak bir hatırası bile kalmıyordu. Böylece onlar, geçmiş zamanlara ait hatıraların kemirici azabından kurtulmuş oluyorlardı.

Mania: Erinyaların yaptığı gibi insanları cezalandırır.

Maraton: Eski Yunanistan'da, Atina'dan 18 kilometre uzakta bir şehrin adı. Sahile yakın, 10 kilometre uzunluğunda ve beş kilometre genişliğinde bir ova vardır ki, buraya Maraton sahrası denir. Mitolojide burası, kahraman Theseus'un öldürdüğü azgın boğası ile meşhurdur.

Meleagros: Kalydon kralının kızı.

Meletus: Milet.

Memnon: Eos (Şafak) ile Tithonos'un oğlu, Habeşlilerin kralı. Troya Savaşı'nda Yunanlılarla savaşırken Akhilleus ile karşılaştı. Bu iki güçlü kahraman çarpışırken her ikisinin de birer tanrıça olan anneleri meraklandılar. Acele Zeus'a koştular. Şafak tanrıçası, Akhilleus tarafından öldürülen oğlunun ölümsüzlüğünü sağladı. Onun için döktüğü gözyaşlarından her sabah çiy taneleri oluşmaktadır. Bir rivayete göre, Memnon'un mezarı, Aesepous'un (Gönen Çayı) denize döküldüğü yerdedir.

Molon: M.Ö. dördüncü yüzyılda yaşadığı tahmin edilen Yunan ordusu komutanı.

Musaios: Orpheus'un dostu, öğrencisi ya da hocası, hatta bazıları oğlu sayarlar. Annesi Selene'dir. Musaios'u ilham perileri büyüttü. Büyük bir müzik üstadı olup, hastaları müzik ile tedavi edermiş.

Musa'lar: İlham perileri.

Niobe: Lydia kralı Tantalos'un kızı. Apollon ve Artemis'in annelerini hor gördüğü için, kayaya çevrildi.

Oidipus: Thebai kralı Laios ile İokaste'nin oğlu. Bilmeden babasını öldürdü ve öz annesi ile evlendi.

Oineus: Aitolia'da Kalydon kralı. Dionysos'a hizmette kusur etmediği için şarap tanrısı üzüm suyuna bu kralın adını verdi.

Oresteia: Aiskhylos'un bir trilojisi. Kral Agamemnon'un Troya Savaşı'ndan sonra yurduna dönüşüyle başlayan olayları, Agamemnon'un oğlu Orestes'in başından geçenleri konu alır. Üç trajediden oluşur: Agamemnon, Khoephoroi (sunak taşıyıcıları) , Eumenides.

Orestes: Agamemnon ile Klytemenestra'nın oğlu. Babasını öldüren annesi ile, onun sevgilisinden öç aldı.

Orpheus: Thrakia kralı Oiagros'un oğlu ve Yunanlıların efsanevi şairi.

Pan: Sürülerin ve çobanların tanrısı.

Palamedes: Nauplios ile Klymene'nin oğlu. Odysseus tarafından öldürüldü.

Parnassos: Apollon'a tahsis edilen Parnassos Dağı'na adını veren kahraman. Poseidon ile Kleodora adlı bir peri kızının oğlu.

Phaidra: Girit kralı Minos ile Pasiphane'nin kızı. Theseus ile evliydi. Üvey oğlu Hippolytos'a aşık oldu. Delikanlı onu reddedince Hippolytos'a iftira etti ve ölümüne neden oldu.

Peleus: Meşhur Yunan kahramanı Akhilleus'un babası. Phthie kralı.

Pelops: Lydia kralı Tantalos'un oğlu. Ganymedes'in babası.

Persophene: Demeter'in kızı. Hades'in karısı.

Pisa: Elis bölgesinde bir şehir.

Pitho: Kandırma ve inandırma tanrıçası.

Pluton: Cehennemler tanrısı Hades'in Latince adı.

Polybos: Oidipus'un üvey babası, Khorinthos kralı.

Poseidon: Yunanlıların deniz tanrısına verdikleri ad. Romalılar ona Neptün derler.

Raven: Kendini, susarak Tanrıça'ya adayan Agamemnon'lu kadın.

Sophokles: Antik Yunan'da yaşamış en büyük klasik trajedi/oyun yazarı. "Kral Oidipus" ve "Antigone" en ünlü oyunlarından. Trajik kahraman kavramının yaratıcısı.

Stheneboia: Tiryns kralı. Protios'un kocası.

Styks : (Styx) Cehennem nehri.

Tantalos: Batı Anadolu'da Lydia kralı. Zeus ile Pluton'un oğlu. Sipylos (Manisa) dağında hüküm sürüyordu. Atlas'ın kızı Dione ile evlenmişti. Paktolos ırmağının kızı Eurnassa da onun karısıydı. Pelops ve Niobe onun çocuklarıydı. Tantalos, tanrıların hoşgörüsünü kötüye kullandı ve korkunç bir cezaya çarptırıldı.

Telephos: Herakles'in oğlu. Akhilleus onu savaşta yaralamıştı. Bir kâhin mızrağın pası ile yarasını iyileştirdi.

Zeus: Tanrılar tanrısı. Tanrıların en büyüğü ve en güçlüsü. Babası Kronos'u tahttan indirerek yerine kendisi geçti.

Yaba Yayınları

Galipdede Cad. 67 / 1
34420 Tünel - Beyoğlu / İSTANBUL
Tel/Faks: 212- 293 36 06

* BİLİM-KÜLTÜR DİZİSİ

Çeviri yazarlar

- **Erzurum Yolculuğu**
  - *A.Puşkin,*
- **Edebiyat Kuramı**
  - *B. Eiçhenbaum*
- **Etik -Yeni Değerler ve Özgürlük**
  - *Howard Selsam*
- **Darbe -Bir Uzmanın Gözüyle**
  - *Edward Luttwak*
- **Felsefe ve Şiir** • Schiller

Yerli yazarlar

- **Sonsuz Değişim**
  - *Abdullah Rıza Ergüven*
- **Sanat ve Erotizm**
  - *Abdullah Rıza Ergüven*
- **Yanıtlarıyla**
  - *(20 sanatçıyla söyleşiler)*
- **Amirikan ve İngiliz Raporları Işığında Dersim**
  - *Dr. Suat Akgül,* 3.bs
- **Kemal Tahir'in Sohbetleri**
  - *İsmet Bozdağ*
- **Tarih Yarındır** • *İsmet Bozdağ*

* TARİH

Mezopotamya Kitaplığı

- **Erbil Vakayinamesi**
  - *Mşiha Zha*
- **Siirt Vakayinamesi**
  - *Adday Şer*
- **Urfa Akademisi**
  - *E.R.Hayes*
- **Tavasin** 'Enel Hak'
  - *Hallacı Mansur,* 3. bs.
- **Antakya Akademisi**
  - *Albert Harrent*
- **Kildaniler ve Doğu Kilisesi**
  - *Joseph Molitor*
- **Mezopotamya'da 1915-1920 Sivil Yönetim**
  - *Gertrude L. Bel*
- **Sihirya Sürgünü Asurilerin Anıları**
  - *Dr. Eliya Vartanov*
- **Urfa'da Ermeni Yetimhanesi**
  - *M. Caroline Holmes*
- **Ninova Sarayı Kütüphanesi**
  - *M. J. Menant*
- **1. II. Haçlı Seferleri**
  - *Adı bilinmeyen Bir Süryani*

* HALKBİLİM KİTAPLARI

• **Eğin Türküleri** • *Enver Gökçe*
• **Türk Halk Yazını**
• *Abdullah Rıza Ergüven*
• **Halkın Cönkü** • *Aydın Doğan*

* EDEBİYAT DİZİSİ

Çeviri roman, öykü

• **Değişim**
• *Franz Kafka*, 7. bs.
• **Dönek**
• *Jack London*
• **Amerika Amerika**
• *Elia Kazan*
• **Solgun Ateş**
• *Vladimir Nabokov*
• **Yaşayan Mumya**
• *Antoni Artaud*
• **Köylüler**
• *Anton Çehov*
• **Kara İlkbahar**
• *Henry Miller*
• **Acı Duygular**
• *Stefan Zweig*
• **De Profundis**
• *Oscar Wilde*
• **Le Horla**
• *Guy de Maupassant*
• **Cemile**
• *Cengiz Aytmatov*, 7. bs,
• **Maskeliler**
• *Alberto Moravia*
• **Gerilla**
• *Pomeroy*, 2. bs,
• **Ulysses**
• *James Joyce*, 4. bs,

Yerli roman-öykü

• **Hem Uzak Hem Yakın**
• *Talip Apaydın*
• **Marpessa**
• *Bedii Demirseren*
• **Yorgun Ölü**
• *Habib Bektaş*
• **Kör Pencere**
• *Aydın Doğan*
• **Güneşli Bayır**
• *Aydın Doğan*
• **Afişte Ölen Adam**
• *Aydın Doğan*, 3.bs.
• **Islak Kaldırımlar**
• *A. Doğan*
• **Artin Usta**
• *Ali Arslan*, 2. bs.

• ŞİİR DİZİSİ

• **Baudelaire / Şiirler**
• *Haz. çev.: A. R. Ergüven*
• **Fransız Şiiri**
• *Haz. çev: A.Rıza Ergüven*
• **Denize Karşı**
• *A. Rıza Ergüven*
• **Umutla Soyunmak Yarına**
• *Mustafa Yıldız*
• **Çoğalan Adam**
• *Yaşar Günenç*
• **Çorak Ülke**
• *T. S. Eliot*

• **Kırık Ayna**
• *Sedat Umran*
• **Altın ve Erguvan**
- Dünya Şiirinden Seçmeler
• *Anıl Meriçelli*
• **Hem Eylül Hem Deniz**
• *Mehmet Barış*
• **Küllerde Kor Ararken**
• *Ahmet Emin Atasoy*

* TİYATRO DİZİSİ

• **Ölümsüz Bakireler**
• *Pierre Bourgeade*
• **Delioğlan ve Diğerleri**
(5 kısa oyun) • *Aydın Doğan*
• **Lorca Kitabı**
• *Nihat Taydaş*
• **Antigone**
• *Kemal Demirel*, 4. bs,
• **Doğrular**
• *Albert Camus*, 2. bs.,
• **Şeyh Bedreddin'in Yargılanması**
• *Kemal Demirel*
• **Übü** - Bütün Yönleriyle Übü Serüveni
• *Alfred Jarry*
• **CHE, Ulu ve Derin**
-Belgesel oyun-
• *İsmet Bozdağ*
• **6. Koğuş**
Anton Çehov'dan
• *Kemal Demirel*
• **Kurbağalar**
• *Aristophanes*

* ÖZEL DİZİ

• **Cellat Fred'in Anıları** • 2.bs.
• **Kara Fıkralar**
• *Aydın Doğan*
• **Sokaktaki İnsan Öyküleri**
• 23 Öykücü
• **Aynıyla İnsan** (özlü Sözler)
• *Adnan Acar*
• **Dikkat Köpek**
• *Güngör Gençay*
• **Leyleğin Ömrü**
-Geçti Bor'un Pazarı
• *Namdar Rahmi Karatay*

* YABA / ÇOCUK
Genç kuşak kitaplığı

• **Tiryaki Baba**
• *Bedii Demirseren*
• **Gelincik**
• *Haydar Uzunyayla*
• **Klementina Teyzenin Arabaları**
• *F. Feld*
• **Çocuklara Öyküler**
• (19 Avrupalı Yazardan)
• **Hadi Bakalım Miquel**
• *Krumgold*
• **Cesur Yeni Dünya**
• *A. Huxley*
• **Kaçırılan Doktor**
• *F. Laurent*
• **Kanatlı Çocuk**
• *Hakkı Özkan*